

UNGDOMS- PARLAMENTET 2006 *Rapport*

EDUSKUNTA 100 VUOTTA
RIKSDAGEN 100 ÅR

Ungdomsparlamentet 2006

Rapport

HELSINGFORS 2007

Ungdomsparlamentet 2006
Klubbcentralen – stöd för skolan rf

FÖRFATTARE: Tiina Karhuvirta

ÖVERSÄTTARE: Camilla Vuoristo

SUMMARY: Merja Laaksonen

VUÄNÕŠ: Katri Fofonoff

ČOAHKKÁIGEASSU: Irma Laiti

FOTO: Lehtikuva / Pekka Sakki, Riksdagen / Vesa Lindqvist

UTGIVARE: Klubbcentralen – stöd för skolan rf

FÖRLÄGGARE: Riksdagen

LAYOUT: Anssi Kähärä

TRYCK: Edita 2007

ISBN-13 978-952-9759-76-7

PÄRMBILDER: Lehtikuva / Pekka Sakki

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

02	Förord
05	Ungdomsparlamentet 2006 -tidsschema
07	Ungdomsparlamentet - målen med verksamheten
08	Material för klubbverksamheten
11	Utbildning
13	Verksamheten i klubbarna
18	Ungdomsparlamentets jubileumsplenum 17.3.2006
22	Klubbmedlemmars skildringar
24	Plock ur responsen
28	Ungdomsparlamentsklubbarnas verksamhetspalett
30	Sammandrag
33	Summary
36	Vuännõs
38	Čeahkkáigeassu
42	Bilagar

FÖRORD

»Riksdagen och regeringen har också till uppgift att lyssna på vad de unga har på hjärtat. Ungdomsparlamentet representerar ju på sätt och vis lagstiftarens kontakt till dem som inte har rösträtt», förklarade riksdagens talman *Paavo Lipponen* då jag frågade honom vilken betydelse Ungdomsparlamentet har inom ramen för ungdomsarbetet och medborgarfostran i Finland.

Åren 2006-2007 firar riksdagen sitt hundraårsjubileum. Medborgarnas jämlika möjligheter att påverka samhällsfrågor, den finländska demokratin samt finländarnas födomsfrihet och tro på medborgarnas vilja och förmåga att agera demokratiskt berördes också inom temaområdena för Ungdomsparlamentet 2005-2006. Det jubileumsplenum som ordnades för Ungdomsparlamentet 17.3.2006 var ett av hundraårsjubileets huvudevenemang.

Ungdomsparlamentsverksamheten är avsedd för högstadieelever. I de parlamentsklubbar som startats i skolorna får ungdomarna via aktuella teman som intresserar unga bekanta

sig med den representativa demokratin, riksdagens verksamhet och ungdomars påverkningsmöjligheter. Klubbverksamheten kulminerar i en muntlig frågestund vid riksdagen. I klubbarna utarbetar ungdomarna spörsmål som de får framföra till statsrådsmedlemmarna under frågestunden, där riksdagens talman för ordet.

Ett av målen i det politikprogram för medborgarpåverkan som antogs 25.9.2003 är att trygga de ungas utveckling till aktiva och kritiska medborgare, men frågan är hur detta mål skall kunna nås. Enligt de gällande grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (2004) skall den grundläggande utbildningen bl.a. ge eleven möjlighet till mångsidig tillväxt, till lärande och till att utveckla en sund självkänsla. Skolans lärmiljö och verksamhetsformer skall stöda elevernas utveckling till självständiga, företagsamma, målmedvetna, samarbetskunniga och aktiva medborgare samt hjälpa eleverna att bilda sig en realistisk bild av sina påverkningsmöjligheter.

Inom de temaområden som fastställts för den grundläggande utbildningen integreras foster-
 ran och undervisning. Genom de ämnen som
 behandlas inom temaområdena bemöter sko-
 lan också de utmaningar som möter eleven i
 dagens samhälle. Ett av temaområdena utgörs
 av deltagande, demokrati och entreprenörskap.
 Syftet med detta temaområde är bl.a. att hjälpa
 eleverna att se samhället ur olika aktörers syn-
 vinkel och att utveckla de färdigheter eleverna
 behöver för att delta i samhällelig verksamhet.
 Ungdomsparlamentets plenum och ungdoms-
 parlamentsklubbarnas verksamhet utgör ett be-
 tydelsefullt komplement till detta temaområde.

Ungdomsparlamentsverksamheten fick sin
 början år 1997 då den franska nationalförsam-
 lingens talman Laurent Fabius föreslog att par-
 lamenten i alla EU-länder skulle sammankalla
 ett barnparlament. I Finland har detta pro-
 jekt genomförts i samarbete mellan riksdagen,
 ungdomsväsendet och undervisningsväsendet.
 Klubbcentralen – stöd för skolan rf och riksdä-

gen har tillsammans med olika aktörer sam-
 manställt temaområden och verksamhetsmeto-
 der för ungdomsparlamentsprojektet.

I den rapport över Ungdomsparlamentet
 2006 som du håller i din hand beskrivs verksam-
 heten också ur ungdomarnas synvinkel. Som
 stöd för den framtida klubbverksamheten inne-
 håller rapporten en redogörelse för verksam-
 heten i tre olika klubbar. Rapporten innehåller
 dessutom information om klubbedarutbild-
 ningen och om det evenemang som ordnades
 för klubbmedlemmar samt om det material som
 utarbetats som stöd för klubbverksamheten.

Päivi Erkkilä från Riksdagens bibliotek har
 aktivt deltagit i utarbetandet av rapporten och
 arbetsgruppen för Ungdomsparlamentet har
 kommenterat den. Jag vill tacka alla som delta-
 git i arbetet!

Helsingfors, den 1 oktober 2006

Tiina Karhuvirta

Bästa lärare, medlemmar och ledare i parlamentsklubbarna

Om några år kommer de elever som i dag går i årskurs 9 att få rösträtt. Allmän och lika rösträtt kan te sig som en självklarhet nu för tiden, men för 100 år sedan var situationen en annan. Finland var då en del av det ryska kejsardömet och ständerna representerade endast en liten del av folket. Rösträtten var då baserad på stånd och förmögenhet, och kvinnorna saknade rösträtt. Allmän och lika rösträtt innebär således en radikal förändring.

I juni 1906 antog lantdagen, vår dåvarande riksdag, en ny vallag och en ny lantdagsordning. I mars 1907 hölls det första valet enligt den nya vallagen och den första enkammarlantdagen samlades första gången i maj 1907. Lantdagsordningen och vallagen innebär att Finland, som ännu inte var självständigt, fick världens då modernaste folkrepresentation. Rösträtten blev allmän och lika, och kvinnorna i Finland var först i världen med att utöva fullständiga politiska rättigheter.

Den allmänna och lika rösträtten har redan i 100 år utgjort grunden för det finländska samhällsbygget, och detta kan vi vara stolta över än i dag. Riksdagen firar sin 100-åriga historia under temat "Din röst - din lag. Hundra år av finländskt folkvälde".

Ungdomsparlamentets plenum ordnas fredagen den 17 mars 2006 i riksdagen och är ett av 100-årsjubileets huvudevenemang. Då samlas 199 ungdomar i årskurs 9 för att ställa muntliga frågor till ministrarna, delta i talmannens jubileumsmottagning och känna på hur det är att vara riksdagsledamot. Dessutom inbjuds elever att agera journalister som rapporterar om dagen och i mån av möjlighet intervjuar de unga politikerna.

På Ungdomsparlamentets webbplats (www.kerhokeskus.fi/nuortenparlamentti/) finns nu material till stöd för den klubbverksamhet som förbereder för Ungdomsparlamentets plenum. Dels finns det en webbkurs där klubbmedlemmarna kan undersöka sina möjligheter att påverka och studera aktuella frågor, dels finns sidorna "Mentorn ur det förflutna" med information om lantdagsvalet 1907 och den första enkammarlantdagen. Det historiska materialet har sammanställts både för att peka på kopplingen mellan dåtiden och nutiden och för att materialet hänger ihop med riksdagens jubileum.

Jag inbjuder härmed våra aktiva skolor, kunniga lärare och entusiastiska klubbmedlemmar att delta i denna verksamhet.

Paavo Lipponen
Riksdagens talman

UNGDOMSPARLAMENTET 2006 – TIDSSHEMA

- ▶ Talmannens brev till högstadierna 24.8.2005
- ▶ Webbkursen tillgänglig i september 2005
- ▶ Webbplatsen Mentorn ur det förflutna tillgänglig i september 2005
- ▶ Anmälan senast 3.10.2005
- ▶ Utbildning för klubbledare 10.10 (Helsingfors), 17.10 (Tammerfors) och 24.10.2005 (Helsingfors)
- ▶ Anmälan till plenum senast 17.1.2006
- ▶ Ministerbrev 2.2.2006
- ▶ Möte 6.2.2006 för organisering av Ungdomsparlamentets plenum vid riksdagen
- ▶ Ungdomsparlamentsevenemang för klubbledare och elever i tillbyggnadens auditorium 13.2.2006
- ▶ Muntliga spörsmål insänds senast 17.2.2006
- ▶ Inbjudan till Ungdomsparlamentets jubileumsplenum vecka 7
- ▶ Inbjudningar till riksdagsledamöterna 21.2.2006
- ▶ Brev till parlamentsklubbarna, jämte information om sittordning och dagordning samt presentation av datasystemet i plenisalen
- ▶ Ungdomsparlamentets plenum 17.3.2006
- ▶ Protokollet över Ungdomsparlamentets plenum tillgängligt i tryckt version 22.5.2006
- ▶ Rapporten över Ungdomsparlamentet 2006 utkommer i februari 2007

Mia Naacka
Helsingin normaalilyseo
Helsingin vaalipiiri

Pia Kuoksa
Helsingin normaalilyseo
Helsingin vaalipiiri

Antti Vartiainen
Helsingin normaalilyseo
Helsingin vaalipiiri

UNGDOMSPARLAMENTET – MÅLEN MED VERKSAMHETEN

De ungdomar som deltar i ungdomsparlamentsverksamheten får en inblick i hur den finländska modellen för beslutsfattande fungerar. De bekantar sig också med beredningen av beslut. För att kunna utarbeta spörsmål till ministrarna behöver ungdomarna en mycket bred kunskapsbas som eleverna i de högsta grundskoleklasserna inte ännu har. Ungdomsparlamentet ger ungdomarna en möjlighet att få testa sin »medborgarkompetens». Inom ungdomsparlamentsverksamheten kommer ungdomarna i praktiken också i beröring med den representativa demokratin, eftersom alla klubbmedlemmar inte får en möjlighet att delta i Ungdomsparlamentets plenum.

Ett av målen med ungdomsparlamentsprojektet är att klubbledarna genom denna verksamhet skall kunna aktivera ungdomarna och uppmuntra dem till tankeutbyte och debatt samt lära dem granska och undersöka samhällsfrågor. Ungdomsparlamentet kan »ge politiken ett ansikte» – dvs. hjälpa eleverna att förstå hur den representativa demokratin fungerar och därmed öka deras intresse för att själva delta i samhällelig verksamhet.

Verksamheten bygger på följande grunder:

- ▶ att öka ungdomarnas kännedom om sina egna påverkningssamhälligheter i skolmiljön och lokalsamhället
- ▶ att sporra ungdomarna och klubbledarna att bekanta sig med Finlands politiska system och uppmuntra dem att visa intresse för samhällsfrågor
- ▶ att ge ungdomarna handledning i

en mångsidig användning av olika informationskällor

- ▶ att sporra och inspirera ungdomarna att följa den aktuella samhällsdebatten
- ▶ att uppmuntra ungdomarnas intresse för att ta reda på bakgrunden till olika frågor och att ge dem en positiv uppfattning om sätten och möjligheterna att påverka samhällsfrågor.

Deltagarna i ungdomsparlamentsverksamheten består av elever i årskurserna 8 och 9 i grundskolan. Skolorna och kommunerna uppmanas starta ungdomsparlamentsklubbar för unga som är intresserade av samhällsfrågor. Klubbverksamheten är frivillig såväl för ungdomarna som för klubbledarna, vilket betyder att de ungdomar som är med i klubbarna verkligen är motiverade att delta i verksamheten. Det går emellertid också bra att komma med i en klubb för att få en inblick i verksamheten och sedan besluta sig för om man är intresserad av att delta i verksamheten eller inte.

Ungdomsparlamentsverksamheten fyller en viktig funktion i skolorna när det gäller att bredda utbudet av klubb- och hobbyverksamhet för eleverna. Dessutom svarar ungdomsparlamentsverksamheten mot de utmaningar som uppställs i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen, särskilt inom det temaområde som syftar till att fostra eleverna till deltagande medborgare. Klubbarna har också visat sig fungera väl när det gäller samarbetet mellan skolorna, ungdomsväsendet och olika fristående organisationer.

MATERIAL FÖR KLUBBVERKSAMHETEN

Mentorn ur det förflutna

(www.kerhokeskus.fi/mentorimenneisyydesta)

Ungdomsparlamentet 2006 var ett av huvudevenemangen i samband med att man firade att det förflutit hundra år sedan allmän och lika rösträtt infördes och lantdagsreformen genomfördes i Finland. Webbplatsen Mentorn ur det förflutna skapades för ungdomar – och för alla med intresse för saken.

I kunskapsstoffet och arbetsuppgifterna på webbplatsen Mentorn ur det förflutna granskas följande reformer och tilldragelser som ägde rum för hundra år sedan:

- ▶ lantdagsreformen som genomfördes då ständerna i Finland 1.6.1906 antog den nyalantdagsordningen och vallagen
- ▶ det första valet där alla medborgare hade allmän och lika rösträtt, som genomfördes 15-16.3.1907
- ▶ den första enkammarlantdagens verksamhet under den första valperioden (1907-1908).

Ur mentorns förflutna kan man välja en av lantdagsmännen i den första enkammarlantdagen och bekanta sig med dennes liv och arbete vid riksdagen t.ex. genom riksdagsdokumenten eller den förteckning som sammanställts över lantdagsmännens skriftliga produktion.

På webbplatsen samlades också mycket ursprungligt material i synnerhet ur Riksarkivets småtryckssamling. Detta material kunde t.ex. fungera som underlag för ungdomarnas projektarbeten. Materialet omfattar bl.a. tidnings-

artiklar, en röstningshandbok, en handbok för valnämnden samt några valaffischer. Bland materialet finns också en ursprunglig valsedel från år 1907, som åskådliggör det dåvarande listvalet. På webbplatsen finns mycket material som hänför sig till den första enkammarlantdagens vardag, bl.a. ett lagstiftningsformulär, uppgifter om utskottens sammansättning och om de första lantdagsmännen samt en förteckning över lantdagsmännens skriftliga produktion.

Riksdagsdokumenten är den viktigaste källan till information om den första lantdagens arbete. I samband med projektet infördes de första riksdagsdokumenten från åren 1907-1908 på riksdagens webbsidor. Dessa riksdagsdokument omfattar över 14 000 digitaliserade sidor. Riksdagsdokumenten från den första enkammarriksdagens valperiod finns således nu digitaliserade på riksdagens webbsidor. Digitaliseringen utfördes med hjälp av mikrofilmer av de tryckta riksdagsdokumenten som filmades år 1976. För de svenskspråkiga riksdagsdokumenten från åren 1907-1908 skapades en egen databas. I databasen Riksdagshandlingar 1907-1908 kan man nu söka en viss typ av dokument eller utföra en sökning som omfattar alla dokument i databasen.

Genom att delta i en frågesport kunde man testa sina kunskaper om den riksdag som sammanträdde för hundra år sedan.

Ungdomsparlamentets webbkurs

(kerhokeskus.moodle.fi)

För denna klubbperiod utarbetades en webbkurs för ungdomsparlamentsklubbarna. Målet med

webbkursen var att stärka kontakterna mellan klubbarna, att med hjälp av konkreta exempel belysa den aktuella samhällsdebatten och dess bakgrund samt att ge ungdomarna information om deras påverkningsmöjligheter.

Klubbledarna fick automatiskt användarnamn för webbkursen. Ledarna kunde således bekanta sig med vad kursen hade att erbjuda och överväga om kursen lämpade sig för klubbmedlemmarna. Klubbmedlemmarna registrerade sedan sig själva som kursdeltagare. Sammanlagt utdelades användarnamn till nästan trehundra klubbmedlemmar.

På webbkursen registrerades nästan 19 000 besök mellan oktober 2005 och april 2006. Detta kan betraktas som ett förhållandevis stort antal och visar på förfrihet hos både klubbledarna och klubbmedlemmarna.

Webbkursens sex ämnesområden:

- ▶ Muntliga frågor
- ▶ Den aktuella debatten
- ▶ Demokrati – ett stort ord
- ▶ De unga och kommunerna
- ▶ Valbaskap?
- ▶ Diskussion efter Ungdomsparlamentets plenum

I anslutning till dessa ämnesområden fanns det sammanlagt fyra diskussionsfora som gällde utarbetandet av muntliga frågor, rösträttsåldern, valkampen och diskussionen efter jubileumspennumet. Två gånger blev samtalsledaren tvungen att ingripa i diskussionen och begrän-

BILD: Lehtikuva / Pekka Sakki

sa den. I den ena diskussionen som ströks från webbsidorna understöddes bl.a. slaveri och i den andra diskussionen ville debattören publicera de Muhammedkarikatyryr som väckte uppståndelse under våren 2006. I övrigt satte samtalsledaren endast i gång diskussioner och försökte uppmuntra klubbmedlemmarna att delta i åsiktsutbytet. Man hade väntat sig att klubbmedlemmarna skulle delta ivrigare i diskussionen, men å andra sidan uppehöll sig de livligaste debattörerna överraskande länge på webbsidorna under veckosluten.

I anslutning till webbkursen kunde man delta i två omröstningar, varav den ena omröstningen gällde den lämpliga rösträttsåldern. Frågan gällde inte enbart kommunalvalet som för tillfället debatterades på webbkursen. Valresultatet och de åsikter som framfördes under diskussionen pekade i samma riktning – en majo-

ritet ansåg att den nuvarande rösträttsåldern, 18 år, är lämplig. Som motivering till detta framförde ungdomarna bl.a. att 16-åringar inte ännu är mogna att bilda sig åsikter och att så unga personer i allmänhet har bristfällig kunskap om politiken. En del debattörer påpekade emellertid att mognaden hos ungdomar varierar från individ till individ.

Resultatet av den andra omröstningen publicerades genast efter jubileumsplenumet. I denna omröstning tillfrågades klubbmedlemmarna om de ansåg att statsrådsmedlemmarna hade lyckats besvara ungdomarnas muntliga spörsmål. Röstningsresultatet var entydigt, nästan alla debattörer ansåg att en del av ministrarna hade lyckats och att andra hade misslyckats.

Ungdomsparlamentets webbsidor

(www.kerhokeskus.fi/nuortenparlamentti)

(www.kerhokeskus.fi/ungdomsparlamentet)

Ungdomsparlamentets webbsidor var den viktigaste informationskanalen för projektet. Webbsidorna översattes till svenska, och den finska och svenska versionen av sidorna offentliggjordes samtidigt. Webbsidorna uppdaterades både på finska och på svenska.

Webbsidorna uppdaterades också efter sessionsdagen, så att protokollet över plenumet fanns tillgängligt på webbsidorna genast då det blev klart. YLE 24 lade ut en upptagning av plenumet på sin egen webbplats som länkades till Ungdomsparlamentets webbsidor.

Webbsidorna blev tillgängliga i början av höstterminen år 2005. Webbsidorna gjordes ge-

nast så omfattande som möjligt, så att klubbledarna och klubbmedlemmarna genast då klubbverksamheten inleddes skulle få information om tidsschemat och det preliminära programmet för plenumet samt om den planerade utbildningen. Efter att anmälningstiden gått ut infördes en förteckning över klubbarna i varje valkrets på webbsidorna. Syftet med detta var att göra det möjligt för klubbarna att hålla kontakt med varandra och bedriva annat samarbete på det regionala planet.

Skriftligt material

Utöver det elektroniska materialet sändes också skriftligt material till klubbarna. Det skriftliga materialet sammanställdes på basis av det befintliga material som stod till förfogande.

Till de klubbar som anmält sig som deltagare i ungdomsparlamentsprojektet sändes följande riksdagsbroschyrer:

- ▶ Finlands riksdag
- ▶ Riksdagen på webben
- ▶ Riksdagen till din tjänst
- ▶ Riksdagen - hårda fakta om samhällspåverkan

Dessutom fick varje klubb ett exemplar av rapporten om Ungdomsparlamentet 2004 samt av boken Nuoret ja vaikuttaminen. Materialpaketet sammanställdes både på finska och på svenska.

I maj sändes en tryckt version av protokollet från Ungdomsparlamentets jubileumsplenium 2006 till klubbarna.

UTBILDNING

Till ungdomsparlamentsverksamheten hörde också utbildning för både klubbledare och klubbmedlemmar. Målet med utbildningen för klubbledarna var att ge dem instruktioner om användningen av det material som sammanställts som stöd för klubbverksamheten. Syftet med det evenemang som ordnades för klubbmedlemmar var att också de ungdomar som inte fick en möjlighet att delta i Ungdomsparlamentets plenum vid riksdagen skulle ges tillfälle att träffa varandra och delta i diskussionen om ungdomars påverkningmöjligheter.

I den respons som gavs angående ledarutbildningen framställdes önskemål om att det också skulle ordnas utbildning i hur man i praktiken leder en klubb. Som stöd för klubbledarna ingår därför i denna rapport på sidan 13 ett kapitel som handlar om verksamheten i klubbarna och på sidan 28 en sammanställning av ungdomsparlamentsklubbarnas verksamhetspalett.

Klubbledarutbildning

Klubbledarutbildning ordnades under tre månader i oktober. Två utbildningsdagar ordnades i Riksdagens bibliotek i Helsingfors och en utbildningsdag ordnades i Tammerfors. Vid utbildningen koncentrerade man sig på att ge

klubbledarna handledning i hur man använder webbmaterialet samt sökfunktionerna i databasen Riksdagshandlingar 1907-1908.

Klubbledarna betygsatte nyttan av utbildningen både i ord och med hjälp av smileys.

■ NYTTAN AV UTBILDNINGEN

			
Ungdomsparlamentet	12	6	7
Webbkursen	13	8	5
Mentorn ur det förflutna	18	5	3
Riksdagsdokumenten	9	6	8
Sammanlagt	52	25	23

»Bra kurs, mycket idéer för klubbverksamheten!»

»Riksdagsdokumenten är lite besvärliga att använda i grundskolan, men kan utnyttjas som kuriositet och för att belysa olika frågor.»

»Mer diskussion om de praktiska arrangemangen i klubbarna.»

»Idéer från kolleger.»

BILD: Riksdagen / Vesa Lindqvist

Evenemanget för klubbmedlemmar

13.2.2006

I samband med evenemanget för klubbmedlemmar ordnades på förmiddagen ett besök på dagstidningsmuseet för en del av klubbmedlemmarna. Museets utställning om censur lämpade sig särskilt väl för vårens historiska tema, dvs. lantdagsreformen. Under utställningen kunde klubbmedlemmarna samla material för sitt eget projektarbete om censur. För klubbmedlemmarna hade man vid museet också tagit fram artiklar som publicerats i Helsingin Sanomat i mars 1907. Eleverna kunde utnyttja de valannonser och reportage om valet och valresultatet som publicerats i Helsingin sanomat som källmaterial för sitt projektarbete i historia. På sidan 42 finns en sådan elevuppsats.

Ett mer omfattande evenemang för klubbmedlemmarna ordnades i Lilla parlamentets auditorium. Vid detta evenemang fokuserade man helt och hållet på nutiden. Vid evenemanget behandlades ungdomars möjligheter att påverka frågor såväl i skolan som på det internationella planet. Riksdagsledamoten Oras Tynkkynen höll ett inledningsanförande om politikerns vardag och politiskt inflytande. Vid evenemanget redogjordes det också för hur platserna vid plenumet fördelas mellan klubbar och hur de frågor som tas upp på dagordningen väljs ut. Dessutom gavs andra konkreta anvisningar för deltagarna i plenumet.

»Mycket information.»

»Fri diskussion.»

»Talarna lyckades framföra sakerna på ett intressant sätt.»

»Bra val av talare, ett kompakt paket, inte alltför långt, man orkade vara koncentrerad och lyssna.»

»Rikligt utbud av skriftligt material.»

»Det fanns inte bara vuxna utan också unga som talade om att påverka. Oras Tynkkynen talade klyftigt.»

PROGRAM

PÄIVÄLEHTISÄÄTIÖS LOKAL (CA 20 DELTAGARE)

9.00–11.00

- ▶ Information om projektet Mentorn ur det förflutna
- ▶ Utställning och arbetsuppgifter om censur

LUNCH · 11.15–12.15

AUDITORIET I RIKSDAGENS TILLBYGGNAD

(CA 130 DELTAGARE) · 13.30–15.30

- ▶ Inledning
Keijo Koivukangas
- ▶ Riksdagsledamotens arbete
Oras Tynkkynen
- ▶ Ungdomars påverkningsmöjligheter
Matias Orola, Normaalikoulu
- ▶ Global aktivitet
Joonas Sarvamaa, Kulosaaren yhteiskoulu
- ▶ Ungdomsparlamentet 2006
Tiina Karhuvirta & Päivi Erkkilä
- ▶ Anvisningar för deltagarna
Keijo Koivukangas & Maija-Leena Paavola
- ▶ Frågor och diskussion

VERKSAMHETEN I KLUBBARN

Största delen av parlamentsklubbarna verkar inom ramen för skolornas klubbverksamhet. Bland klubbarna finns också några kommunala påverkargrupper för unga. Till påverkargruppernas medlemmar hör också mellanstadiestuderande, men grupperna har förbundit sig att sända en 15- eller 16-årig ungdom till Ungdomsparlamentets plenum. I en del skolor har verksamheten ordnats i form av en tillvalskurs eller i anslutning till elevkåren.

Ungdomsparlamentsklubben i Juhani Ahon koulu

Mika Matilainen, lärare i historia, samhällslära och livsåskådning i Juhani Ahon koulu i Idensalmi, var ledare för en klubb som samlade över 50 av skolans niondeklassare. Tack vare samarbete med en annan lärare var det möjligt att ordna klubbverksamhet i så stor skala.

I skolan gjorde man reklam för ungdomsparlamentsklubben på lektionerna i samhällslära, via centralradion och på anslagstavlan. Man planerade att hela klubben skulle göra en resa till riksdagen i Helsingfors för att besöka den mest kända politikern från orten. Möjligheten att få delta i Ungdomsparlamentets jubileumsplenum i riksdagens plenisal och prova på riksdagsledamotens roll lockade naturligtvis också eleverna att bli medlemmar i klubben. Som orsak till att de deltog i klubbverksamheten uppgav många elever också att de ville öka sin kännedom om samhällsfrågor och påverka sitt betyg i samhällslära.

Parlamentsklubben i Juhani Ahon koulu be-

kantade sig med presidentkandidaternas kampanjer genom att samla in material som användes i kandidaternas valkampanjer och intervjua medarbetarna i kampanjerna. Inför skolans valdag sammanställde klubbmedlemmarna dessutom valaffischer för alla kandidater. I anslutning till det val som ordnades i skolan genomförde olika grupper också kampanjer för sin egen kandidat. Denna aktivitet inspirerade klubbmedlemmarna att också höra på kandidaternas anföranden, bedöma deras framgång i valtenterna i TV:n samt granska bakgrunden till de frågor kandidaterna ivrade för.

Klubbledaren Mika Matilainen lyckades också förena klubbverksamheten med kommunens kulturverksamhet. Klubbmedlemmarna fick inbjudningar till olika evenemang som ordnades i Idensalmi under våren. Klubbmedlemmarna mindes särskilt ett evenemang där kulturministern överräckte ett litteraturpris till en lokal stiftelse.

Klubben strävade också efter att påverka frågor inom skolan. Även om ungdomarna upplevde att de hade minimala påverkningsmöjligheter så ville de åtminstone göra ett försök att påverka. Tillsammans med elevkåren sammanställde ungdomarna en adress för att påverka skolmaten. Skolans rektor förhöll sig positivt till ungdomarnas ansträngningar och förmedlade också de ungas hälsningar till stadens beslutsfattare.

Klubbmedlemmarna fick också testa sin »medborgarkompetens» då de fungerade som valfunktionärer vid skolans presidentval. Den

mängd röster Kalle Anka eller en av skolans lärare samlade fick klubbmedlemmarna att begrunda hurdan slags påverkan proteströstandet egentligen är. Klubbmedlemmarna ansåg att det var viktigt att hitta en egen påverkningskanal eller arena för inflytande. Flera klubbmedlemmar hade blivit tända på möjligheten att påverka och var beredda att frimodigt försöka få en plats i ett förtroendeorgan i en organisation eller idrottsförening. En av klubbens medlemmar invaldes i ungdomsrådet i Idensalmi – och fick säkert goda råd på vägen av de övriga klubbmedlemmarna.

Parlamentsklubben som nu ordnades i skolan för första gången fick ett gott mottagande också bland elevernas föräldrar. Föräldrarna ansåg att det var en utmärkt ide att komplettera skolans klubbutbud också med andra klubbar än idrottsklubbar.

Ungdomsparlamentsklubben i Laurinkylän koulu

Senja Matilainen, lärare i historia och samhällslära i Laurinkylän koulu i Lievestuore, har medverkat i ungdomsparlamentsverksamheten sedan år 1998. Enligt henne har projektet gett ungdomarna på orten en ypperlig möjlighet att på första parkett bekanta sig med riksdagen och med riksdagsledamöternas arbete samt med politiken. Eleverna fick bli medlemmar i ungdomsparlamentsklubben i Laurinkylän koulu då de hade visat att de ville förbinda sig vid ungdomsparlamentsprojektet som genomfördes vid sidan av skolarbetet. Bara de elever som

hade gjort ett projektarbete i anslutning till ämnet fick bli medlemmar i klubben. Eleverna fick utföra projektarbetet antingen ensamma eller parvis och de fick själva välja ett tema för sitt arbete, det enda villkoret var att temat berörde politiken. Elevernas projektarbeten handlade bl.a. om riksdagshusets arkitektur, riksdagsledamöterna från Laukas genom tiderna samt om statsrådsmedlemmarna.

Klubbmedlemmarna deltog i verksamheten av olika orsaker. En ville höja sitt betyg i samhällslära, en annan anmälde sig av rent intresse för saken. Andra starka skäl till att eleverna deltog i klubbverksamheten var en vilja att förstå och lära sig mer om politiken. Dessutom var eleverna intresserade av möjligheten att få åka till Helsingfors som representanter vid Ungdomsparlamentets plenum. Somliga uppgav att de var intresserade av att få nya erfarenheter.

Klubbmedlemmarna hade väntat sig att klubbverksamheten skulle vara mer förpliktande och tyngre än vad den i själva verket var. Klubben samlades oregelbundet efter skolan och ibland också på förlängda raster. Sin egentliga verksamhet bedrev klubben under valkampen, då klubbmedlemmarna agerade som valfunktionärer och rösträknare vid det presidentval som ordnades i skolan.

Klubbmedlemmarna deltog också i Ungdomsparlamentets webbkurs, där de på fritiden t.ex. på sin hemdator kunde lösa uppgifter, delta i diskussionen på webben eller bekanta sig med riksdagen. Webbkursen utarbetades för att underlätta klubbverksamheten eftersom klub-

barna kunde ha svårt att hitta en gemensam tidpunkt för träffar. Dessutom kunde klubbmedlemmarna på detta sätt själva undersöka ämnen som de var särskilt intresserade av.

Projektarbetena och diskussionerna i klubben hade enligt klubbmedlemmarna fört dem närmare den politiska dialogen. Klubbmedlemmarna märkte att de efter att ha bekantat sig med den politiska dialogen och det politiska språket förstod vad politikerna egentligen talade om i TV-programmen. Dessutom hade klubbmedlemmarna med hjälp av erfarenheterna och diskussionerna t.ex. upptäckt vilka frågor ett parti eller en politiker betraktade som viktiga. Klubbmedlemmarna hade önskat sig fler gemensamma exkursioner, t.ex. besök vid kommunfullmäktiges sammanträde – en av klubbens medlemmar hade deltagit i ett sammanträde och önskat att det också hade funnits bekanta på plats.

Medlemmarna i ungdomsparlamentsklubben i Laurinkylän koulu var mycket angelägna att diskutera frågor som berörde deras hemort. Kommunens sparbeslut innebar nämligen att de kommande gymnasieeleverna skulle få en besvärligare skolväg. Kommunen beslutade nämligen, trots adresser och marscher till förmån för närskolan samt okkupation av skolan, att det närliggande gymnasiet skulle sammanslås med ett gymnasium som låg på cirka 40 kilometers avstånd. Klubbmedlemmarna ville uppmärksamma beslutsfattarna på hur viktiga små skolor är för de ungdomar som bor i närheten av skolorna. För dessa ungdomar har ungdomspar-

lamentsklubben med säkerhet fyllt sin funktion som ett gemensamt diskussionsforum för kommunala frågor.

Ungdomsparlamentsklubben i Hepolan koulu

Hepolan koulu i Kemi har ända sedan det första plenumet ordnades för Ungdomsparlamentet sänt en representant till varje plenum. Under ledning av klubbledaren *Anna-Maija Leinonen* har man format traditioner och modeller för klubbverksamheten.

Då klubben inledde sin verksamhet fick klubbmedlemmarna först öva sig på att utarbeta olika initiativ. Klubbmedlemmarna funderade på vilka frågor de ville påverka i sin egen skola, hur de kunde påverka dessa frågor och hur den egna skolmiljön kunde göras ännu tryggare. Eleverna tyckte om att utarbeta initiativ, diskutera initiativen och föra dem vidare till lärarkåren och skolans övriga personal. Ett av klubbmedlemmarnas förslag verkställdes genast – under ett besök som ordnades i anslutning till Comeniusprojektet firades en finländsk matvecka i skolan. Ett annat initiativ, som syftade till att förstärka växelverkan mellan eleverna och skolans städare, hade inte ännu vunnit gehör.

Då och då fick klubbmedlemmarna öva mötesteknik och några gånger var hela elevkårens styrelse med om övningen. Dessutom funderade klubbmedlemmarna på vad det egentligen innebär att påverka frågor i skolan och de medverkade också då det ordnades olika jippon för hela skolan.

Ett viktigt projekt som krävde mycket tid av klubbmedlemmarna var det presidentval som ordnades i skolan för eleverna i årskurserna 5-9. Klubbmedlemmarna tyckte det var fint att få tillverka valsedlar, göra reklamaffischer på lektionerna i samhällslära och hänga upp dem på väggarna samt att sammanställa vallängder, dvs. fungera som valnämnd i skolan. På valdagen fungerade klubbmedlemmarna som valfunktionärer, kontrollerade valdeltagarnas identitet på deras FPA-kort, streckade över valdeltagarnas namn i vallängden och stämplade röstsedlarna – precis som i ett riktigt val. I skolan fanns till och med ett röstningsbås, vilket gjorde att det var riktig valstämning i skolan på valdagen.

Klubben bedrev nära samarbete med de politiska ungdomsorganisationerna i Kemi. En aktiv medlem i en organisation deltog i klubbverksamheten och berättade om ungdomars påverkningsmöjligheter och om den egna organisationens verksamhet, samt diskuterade även på ett allmänt plan viktiga samhällsfrågor med klubbmedlemmarna.

Inom klubbverksamheten utarbetades naturligtvis också ett muntligt spörsmål. Klubbmedlemmarna diskuterade frågan i flera omgångar och spörsmålet omarbetades ännu i sista stund. Klubbmedlemmarna planerade att också delge lärarna de muntliga spörsmål som framställdes vid jubileumsplenomet.

Det svåraste i klubben var att hitta en gemensam tidpunkt för klubbverksamheten, men man lyckades ändå hitta en lämplig tidpunkt på

måndag eftermiddag. Efter en tung skoldag var eleverna ofta både trötta och hungriga och hade ännu hemfärden framför sig, så deltagandet krävde verkligen intresse och iver av eleverna. Klubbmedlemmarna tyckte emellertid att arbetet var mödan värt då de tänkte på höjdpunkten i parlamentsklubbens verksamhet – träffen med landets ledande politiker.

Vad var det då som gav ungdomarna inspiration att delta i klubbverksamheten? Enligt klubbmedlemmarna var den främsta anledningen till att de gick med i klubben att de inte riktigt visste någonting om de frågor som togs upp i klubben. Somliga kom också med i verksamheten av rent intresse för saken. Klubbmedlemmarna hade också varit aktiva och rekommenderat klubben för sina vänner och bett dem komma med och bekanta sig med verksamheten. Läraren Anna-Maija Leinonen hade berättat om klubben vid elevkårens styrelsemöte och informerat om klubben på skolans anslags-tavla. Elevernas intresse väcktes också av Helsingforsresan och av möjligheten att få fungera som riksdagsledamöter under en dag och delta i Ungdomsparlamentets jubileumsplenium. Den viktigaste orsaken till att eleverna deltog i klubbverksamheten var i alla fall att de i klubben fick mer information om samhällsfrågor, om ungas påverkningsmöjligheter samt om politiken. De ökade kunskaperna ledde ibland också till att intresset för dessa frågor ökade ytterligare.

UNGDOMSPARLAMENTETS JUBILEUMSPLENUM 17.3.2006

Ungdomsparlamentets jubileumspenium ordnades 17.3.2006. Vid plenumet följdes de regler som iakttas vid en muntlig frågestund, emellertid anpassade så att omröstning var möjlig. Nästan alla statsrådsmedlemmar var närvarande eftersom Ungdomsparlamentets plenum upplevs som en synnerligen viktig arena för dialog mellan politiker och ungdomar. Vårens plenum var samtidigt ett jubileumspenium där man firade enkammarriksdagens hundraårsjubileum och hyllade lantdagsordningen som garanterade finländarna allmän och lika rösträtt.

Riksdagens talman förde ordet vid Ungdomsparlamentets plenum. Dagordningen för den muntliga frågestunden hade utarbetats vid riksdagens centralkansli. Statsrådsmedlemmarna visste om vilka ämnesområden som berördes i spörsmålen, men de hade inte fått se själva frågorna på förhand. Vid Ungdomsparlamentets plenum ordnades en omröstning som gällde huruvida höstlovet borde förlängas till en vecka och sommarlovet istället förkortas med några dagar. En klar majoritet av representanterna understödde förslaget om en förlängning av höstlovet.

BILD: Lehtikuva / Pekka Sakki

Ungdomsparlamentsklubbarnas representanter vid riksdagen

I anslutning till Ungdomsparlamentets plenum förekommer det i allmänhet livlig diskussion om det antal representanter varje klubb får sända till plenumet. Då representantplatserna fördelas mellan klubbarna följer man så långt det är möjligt vallagens bestämmelser om fördelningen av mandat mellan valkretsarna.

Varje klubb garanteras åtminstone en plats vid Ungdomsparlamentets plenum. Arbetsgruppen för Ungdomsparlamentet beslutade dessutom att varje klubb kan företrädas av högst tre representanter. Den »underrepresentation» som

förekom i synnerhet i Egentliga Finlands valkrets beror på att det endast fanns ett fåtal ungdomsparlamentsklubbar i valkretsen. »Överrepresentationen» i Nylands, Satakunda och Tavastlands valkretsar berodde likaså på antalet klubbar. I dessa valkretsar fanns det många aktiva klubbar som höjde antalet representanter vid Ungdomsparlamentets plenum.

I sessionsdagen deltog förutom klubbmedlemmar och klubbledare självfallet också riksdagsledamöter och statsrådsmedlemmar, samt inbjudna gäster och representanter för medierna. Sammanlagt deltog ca 500 personer i ungdomsparlamentets sessionsdag.

■ FÖRDELNINGEN AV UNGDOMSPARLAMENTSPLATSERNA MELLAN VALKRETSARNA

VALKRETS	RIKSDAGSLEDAMÖTER	UP-REPRESENTANTER	JOURNALISTELEVER	KLUBBLEDARE
Helsingfors valkrets	21	21	6	8
Nylands valkrets	33	39	22	22
Egentliga Finlands valkrets	17	9	3	3
Satakunda valkrets	9	15	11	11
Tavastlands valkrets	14	18	10	10
Birkalands valkrets	18	18	9	9
Kymmene valkrets	12	11	4	4
Södra Savolax valkrets	6	5	1	3
Norra Savolax valkrets	10	9	3	3
Norra Karelen valkrets	7	4	1	2
Vasa valkrets	17	18	8	8
Mellersta Finlands valkrets	10	10	5	5
Uleåborgs valkrets	18	16	5	6
Lapplands valkrets	7	6	2	2
Sammanlagt	199	199	90	96

Spörsmål

I parlamentsklubbarna utarbetade eleverna sammanlagt 182 spörsmål till statsrådsmedlemmarna. Flera av spörsmålen gällde emellertid samma ämnen. Antalet spörsmål som togs upp på dagordningen måste begränsas eftersom man under en frågestund hinner behandla knappa trettio spörsmål.

Då dagordningen utarbetades iaktogs följande principer:

- ▶ regional jämlikhet
- ▶ jämlikhet mellan könen
- ▶ den språkliga dimensionen
- ▶ likställdhet mellan ministerierna.

Till kategorin för jämlikhetsfrågor hänfördes utöver jämställdheten mellan könen även den regionala jämlikheten samt jämlikheten medborgarna emellan i allmänhet. Till den ämneskategori som omfattade skydd av barn och unga hörde bl.a. frågor om skyddsåldersgränser och barns och ungas välbefinnande. Som allmänpolitiska frågor klassificerades t.ex. frågor som gällde ministerarbetet samt ungdomars möjligheter att påverka och bli hörda. Till denna kategori hörde också frågor som berörde rösträttsåldern. Till den ämneskategori som gällde miljön hänfördes t.ex. frågor om Östersjön, energipolitiken och statens avfallshanteringspolitik. I denna kategori fanns också en

■ ÄMNESOMRÅDEN FÖR DE INKOMNA SPÖRSMÅLEN OCH DE SPÖRSMÅL SOM BEHANDLADES VID PLENUMET

	INKOMNA	BEHANDLADE
Ekonomi och försörjning	38	4
Skydd av barn och unga	26	5
Utbildning	21	1
Säkerhet	20	3
Allmänpolitiska ämnen	17	5
Jämlikhet	17	2
Miljö	15	2
Övriga ämnen	10	2
Fritid	9	1
Den aktuella debatten	9	1
Sammanlagt	182	26

fråga som gällde djurskydd. Den ämneskategori som gällde ekonomi och försörjning omfattade frågor som bl.a. gällde beskattningen, studienpenningen och boendekostnaderna. Om en fråga som gällde utbildning i första hand berörde ett ämne som inte hörde samman med den egentliga undervisningen eller läroplanen hänfördes frågan till den kategori som bäst motsvarade själva ämnet. Frågor som gällde fysisk fostran för unga hänfördes t.ex. till kategorin för fritidsfrågor eftersom termen fysisk fostran avser ett mer omfattande ämnesområde än endast den fysiska fostran som ges i skolan. Till de ämnen som gällde säkerheten hörde frågor om fågelinfluensan, bekämpningen av terrorism samt trafikfostran. Till kategorin för aktuella ämnen hörde bl.a. frågor om upphovsrätten och EU-ordförandeskapet. Frågorna om fågelinfluensan kunde också ha hänförts till denna ämneskategori, men tematiskt passade dessa frågor bättre samman med kategorin för säkerhetsfrågor. Några enskilda frågor hänfördes till kategorin för övriga ämnen. Det är anmärkningsvärt att mycket få frågor gällde t.ex. EU.

Med avseende på ämneskategorierna var förhållandet mellan de inkomna frågorna och de frågor som ställdes vid Ungdomsparlamentets plenum välbalanserat. Det faktum att så få spörsmål gällde utbildning berodde dels på att undervisningsministern på grund av en tjänsteresa var förhindrad att närvara vid plenumet, dels på att utbildningsfrågor berördes i andra spörsmål som besvarades bl.a. av social- och hälsovårdsministern och grundtrygghetsministern.

BILDER: Lehtikuva / Pekka Sakki

KLUBBMEDLEMMARS SKILDRINGAR

Elever från Apollon koulu i Helsingfors och Aurinkorannikon koulu i Spanien deltog i Ungdomsparlamentets plenum som observatörer. För första gången genomfördes nu ett försök med observatörsgrupper och försöket konstaterades vara lyckat. Observatörerna hade till uppgift att skildra Ungdomsparlamentet ur ungdomars synvinkel.

Den ena skildringen, som publicerats nedan, är skriven ur en journalistlevers synvinkel. Journalisteleverna hade till uppgift att skriva ett reportage om Ungdomsparlamentets sessionsdag, t.ex. i samarbete med en lokal dagstidning. Reportaget kunde publiceras t.ex. på skolans webbsidor, i skoltidningen eller på något annat ställe som journalisteleven tänkt ut.

Det upprättades ett protokoll över Ungdomsparlamentets jubileumsplenum. Protokollet sändes till statsrådet för kännedom i form av en skrivelse och det kan läsas på riksdagens webbsidor.

Mira och Elisa, observatörselever från Apollon koulu

Ungdomsparlamentet

Temat för riksdagens hundraårsjubileum är »Din röst – din lag. Hundra år av finländskt folkvalde.»

Ungdomsparlamentets sessionsdag ordnades fredagen den 17 mars 2006. Dagen började kl. 8.00 då deltagarna serverades frukost och fick delta i guidade turer i riksdagshuset.

I riksdagshusets auditorium ordnades ett informationsmöte för journalisteleverna. Biträdande informationschef *Rainer Hindsberg* redogjorde för regeringens historia i Finland, den allmänna och lika rösträtten och det nya valsystemet.

Före det egentliga jubileumsplenumet ordnades en övning för elevrepresentanterna och journalisteleverna. I likhet med själva plenumet inleddes också övningen med namnupprop. Eleverna fick lära sig att talmannen tilltalas »ärade talman» eller »herr talman». Riksdagens lagstiftningsdirektör *Keijo Koivukangas* fungerade som talman vid övningen. Det var lätt att begära ordet och återkalla sin begäran genom att trycka på en knapp. Efter att ha blivit tilldelad ordet kunde representanten välja att hålla sitt anförande vid sin plats eller gå fram till en av de två talarstolarna i plenisalen. Det längsta anförandet som någonsin hållits gällde Europeiska Unionen. Det hölls år 1994 och räckte 6 timmar och 32 minuter. Efter övningen var det dags för en halv timmes paus.

Ungdomsparlamentets jubileumsplenum började kl. 12.00. Regeringen representerades bl.a. av statsminister *Matti Vanhanen*, kulturminister *Tanja Karpela*, undervisningsminister *Antti Kalliomäki* och utrikesminister *Erkki Tuomioja*. Liksom vid riktiga sessioner fungerade *Paavo Lipponen* som talman. Vid denna muntliga frågestund närvarade 199 niondeklassare för att tenta regeringen i de ämnen de valt. De unga intresserade sig bl.a. för trafiksäkerheten och berörde t.ex. det faktum att långtradartrafiken äventyrar trafiksäkerheten på stamväg 51. Dessutom intresserade sig ungdomarna för klimatuppvärmningen, kopieringen av musik på internet, företagarverksamheten bland unga och för arbetsmarknadsstöden. Representanterna ansåg att barnbidraget var alltför lågt, liksom studiestödet. Till de centrala diskussionsämnena hörde också vissa aktuella globala frågor, såsom hotet för terrorattacker i Finland samt fågelinfluenzan och möjligheterna att skydda sig mot den. På

läktaren satt de alerta journalisteleverna och antecknade så att pennorna glödde och fotograferade ivrigt.

Efter jubileumspleniumet bjöd talmannen elevrepresentanterna på mottagning i Rikssalen. Lite senare släpptes också journalisteleverna in. Vid mottagningen serverades lunch och eleverna fick möjlighet att träffa statsminister Matti Vanhanen. Som avslutning på dagen fick deltagarna besöka infocentret i riksdagens tillbyggnad.

Sakari Hirvonen

Ungdomsparlamentet i Länsimäen koulu

FÖRBEREDELSE

I Länsimäen koulu fungerade elevkåren som Ungdomsparlament. Elevkåren utsåg redan på våren 2005 de representanter som skulle delta i Ungdomsparlamentets plenum. Till representanter utsågs *Iiris Jokinen*, *Fama Doumbouya* och *Sakari Hirvonen*, som förberedde sig väl för uppdraget. Vid riksdagen ordnades tre utbildningsdagar för representanterna. Representanterna ställde också upp som kandidater i ungdomsfullmäktigevalen i Vanda hösten 2005. Elevkåren ordnade en valpanel där kandidaterna deltog som debattörer. För vår skolas del var valresultatet lyckat eftersom alla tre kandidaterna invaldes i ungdomsfullmäktige.

SESSIONSDAGEN

Riksdagen firar sitt hundraårsjubileum under åren 2006-2007. För att fira jubileet ordnades den 17 mars 2006 ett jubileumsplenum för Ungdomsparlamentet. Det var femte gången Ung-

domsparlamentet samlades till plenum. Man hade bjudit in 199 representanter för niondeklassarna från grundskolorna runtom i Finland för att framföra sina muntliga frågor till regeringen. I plenumet deltog dessutom journalistelever som rapporterade om händelserna. Jubileumspleniumet sändes också som direktsändning i tv:n.

Deltagarna från Länsimäen koulu var alltså *Iiris Jokinen*, *Fama Doumbouya* och *Sakari Hirvonen*. Dagen började med frukost i riksdagens café. Efter övningen inför plenumet ordnade statsminister *Matti Vanhanen* ett kort informationsmöte för de nyländska gästerna. Jämnt klockan tolv började frågestunden där frågorna framfördes av elevrepresentanter i stället för av riksdagsledamöter. Sexton ministrar var närvarande för att svara på frågorna. Till regeringen sändes på förhand 182 frågor, av vilka man hann besvara cirka tjugo under frågestunden. Bland de ämnen som berördes i frågorna kan man t.ex. nämna den nya upphovsrättslagen, illamåendet bland barn och unga samt ungdomscaféverksamheten. Efter plenumet ordnade talman *Paavo Lipponen* en mottagning i Rikssalen, där representanterna blev bjudna på en lunch som bestod av sallader, knäckkorv och köttbullar samt mjöd. Som avslutning på dagen fick vi ännu träffa riksdagsledamöten *Kimmo Kiljunen* som kommer från Länsimäki. Han berättade för oss om riksdagsledamöternas arbete.

Det var en fin dag som bjöd på en enastående upplevelse. Genom ungdomsparlamentsprojektet kan regeringen skaffa sig kunskap om vilka frågor ungdomarna upplever som aktuella och intressanta. Ungdomarna inspireras å sin sida att påverka och delta i det samhälleliga beslutsfattandet.

PLOCK UR RESPONSEN

I samband med Ungdomsparlamentets plenum fick både klubbmedlemmar och klubbledare en responsblankett att fylla i. Blanketten fanns också tillgänglig på Ungdomsparlamentets webbkurs där man kunde fylla i den och sända den elektroniskt direkt till projektkoordinatorn. Svarsprocenten var cirka 30.

Sessionsdagen

Ungdomsparlamentets klubbarnas verksamhet kulminerade otvivelaktigt i dagen vid riksdagen och Ungdomsparlamentets plenum. Och vad skulle riksdagen vara utan riktiga livslevande riksdagsledamöter och ministrar. Många elever lade märke till att en del ministrar hade klarat av att ordna sitt tidsschema så att de också kunde stanna och diskutera med ungdomarna på statsministerns mottagning.

Ungdomarna var alltså nöjda med sessionsdagen – såväl med maten som med riksdagsledamöterna och festmottagningen. Bland responsen framfördes också tankar om att ungdomarna på detta sätt erbjuds en naturlig kanal för att få sin röst hörd. Dagen hade gett eleverna en ny och spännande upplevelse och ungdomarna var i huvudsak också nöjda med ministrarnas svar. I svaren framhöll eleverna att ungdomar faktiskt är intresserade av samhällsfrågor och att projekt som Ungdomsparlamentet säkert ökar ungdomarnas intresse för politiken.

Journalisteleverna önskade sig mer program

och hade gärna också bekantat sig närmare med plenisalen.

Sessionsdagens program var omfattande och mångsidigt. En del av programmen ordnades parallellt, vilket föranledde klagomål i en del svar. Å andra sidan klagade en del deltagare också på ett visst mått av tomgång.

Respons på klubbverksamheten

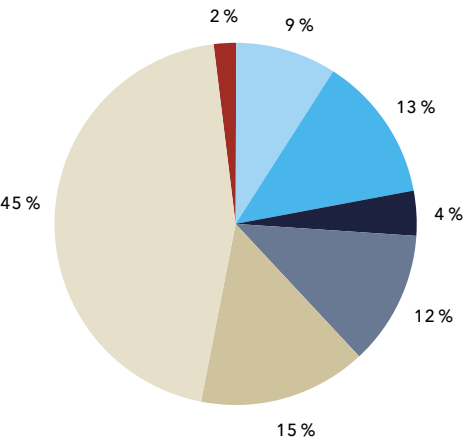
Utöver sessionsdagen uppmanades eleverna också utvärdera klubbverksamheten. Enligt klubbmedlemmarna var riksdagsbesöket absolut det bästa i samband med ungdomsparlamentsverksamheten. Klubbmedlemmarna tyckte också att mötena med riksdagsledamöterna var lyckade. Dessutom uppskattade de samarbetet med andra klubbmedlemmar och möjligheterna att diskutera och fundera på olika frågor.

Enligt den respons som gavs av klubbledarna hörde både riksdagsbesöket och samarbetet med klubbmedlemmarna till de bästa erfarenheterna inom klubbverksamheten. De möjligheter att diskutera och fundera på olika frågor som ges inom den frivilliga klubbverksamheten upplevdes emellertid som nästan lika positiva erfarenheter bland klubbledarna.

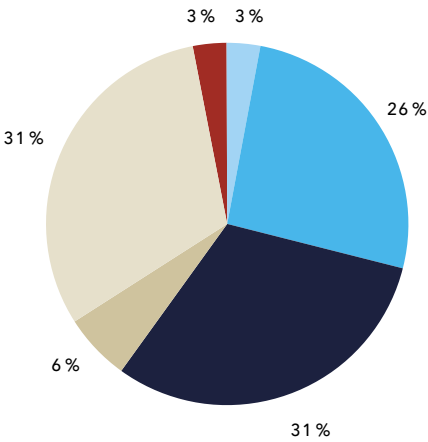
Ungdomarnas attityder

På responsblanketterna fanns också två frågeserier med påståenden om ungdomars attityder (frågeserierna finns i bilaga 2). I den ena fråge-

■ DET BÄSTA I KLUBBARNA
(ENLIGT KLUBBDELTAGARNA)

■ DET BÄSTA I KLUBBARNA
(ENLIGT KLUBBLEDARNA)

- Inget svar
- Diskussionerna och tankeutbytena
- Arbetsuppgifterna
- Samarbetet med klubbmedlemmarna
- Träffen med riksdagsledamöterna
- Riksdagsbesöket
- Övrigt

serien utreddes ungdomarnas allmänna attityder till samhällelig verksamhet och i den andra utreddes attityderna gentemot politiken. Attitydpåståendena hämtades direkt ur EUROPART-undersökningen, vilket betyder att attitydpåståendena har testats och beskriver de frågor som parametrarna är avsedda att beskriva.

Påståendet om att politik endast behövs för genomförandet av val motsades i en knapp majoritet av svaren. Ungdomarna upplevde däremot att frågor som är viktiga för dem behandlas i politiken. Möjligheterna att med hjälp av politiken sköta sociala frågor och lösa konflikter i samhället värdesattes högt av ungdomarna. Bland ungdomarna rådde det inte i detta avseende någon cynism mot politiken. Ungdomarna

uppfattade det inte heller som kännetecknande för politiken att den skulle vara ett rävspele för gamla gubbar eller att politik skulle vara det samma som tomma löften. När det gällde sambandet mellan politiken och partierna förekom det däremot en intressant spridning bland svaren. Antingen uppfattade ungdomarna politiken som partiernas verksamhet eller så ville de inte ta ställning till detta påstående. Många ungdomar valde att inte heller ta ställning till påståendet om att politiken är korrumperad.

Ungdomarna ansåg att det är viktigt att man deltar i samhällelig verksamhet. Medlemmarna i ungdomsparlamentsklubbarna försökte enträget bidra till att förbättra världen även om det inte skulle gå att ändra på vissa saker. Å andra

BILD: Lehtikuva / Pekka Sakki

sidan ansåg ungdomarna också att den samhälleliga aktiviteten kan främja deras framtida karriär. Dessa ungdomar skriver inte under påståendet om att unga skulle vara utmattade – de hade tid att sätta sig i olika frågor och var inte så utmattade av skolarbetet att det skulle ha hindrat dem från att vara aktiva i samhället. Bland medlemmarna i ungdomsparlamentsklubbarna kan man i vissa avseenden också skönja bilden av en ung idealist – man måste gå till aktion och försöka påverka olika frågor.

Utöver attitydfrågningen innehöll blanketten frågor om vilka andra påverkningsmöjligheter klubbmedlemmarna kommer att använda sig av i framtiden, vid sidan av att rösta.

■ VILKA ANDRA PÅVERKNINGSMÖJLIGHETER
TÄNKER DU UTNYTTJA VID SIDAN AV ATT RÖSTA?

	%
Jag deltar i elevkårens verksamhet	40
Jag skriver insändare i tidningar	29
Jag deltar i politisk verksamhet	28
Jag deltar i organisationsverksamhet	27
Jag deltar i debatten på webben	26
Jag skickar e-post till riksdagsledamöter	24
Jag deltar i demonstrationer	13
Jag kontaktar kommunfullmäktige	12
Inget svar	10
Övrigt	7
Jag utnyttjar min kommunala initiativrätt	6

De unga som deltar i ungdomsparlamentsverksamheten har säkert redan förut varit intresserade av samhällsfrågor eftersom de frivilligt anmält sig som klubbmedlemmar. För dessa ungdomars del stärker ungdomsparlamentsverksamheten den positiva aktiviteten och viljan att vara med och påverka samhälleliga frågor. Bland klubbmedlemmarna finns likväl också ungdomar som deltar i verksamheten bara för att de »är intresserade av att lära sig något nytt» eller »vill förbättra sitt betyg i samhällslära». Verksamheten i ungdomsparlamentsklubbarna kan inspirera dessa ungdomar att i framtiden aktivt medverka såväl i läroinrättningarnas elevkårer som i den aktuella samhällsdebatten i tidningar och på webben. Politisk verksamhet verkade intressera ungdomar betydligt mer än man antagit.

UNGDOMSPARLEMENTSKLUBBARNAS VERKSAMHETSPALET

Verksamhetsplanen för en ungdomsparlements-klubb kan byggas upp av de element som anges nedan. Avsikten är inte att varje ungdomsparlamentsklubb skall bedriva all slags verksamhet, utan verksamhetsplanen uppgörs så att den lämpar sig för varje särskild klubb, med beaktande av såväl klubbmedlemmarnas intressen som den till buds stående tiden.

Som klubbledare fungerar i allmänhet en av skolans lärare. Ofta medverkar läraren i historia och samhällslära, modersmåsläraren, studiehandledaren eller ungdomsledaren i klubbverksamheten. I verksamheten deltar ofta också kommunens politiska ungdomsorganisationer, riksdagsledamöter från trakten, kommunfullmäktigeledamöter samt övriga kommunala ungdomsorganisationer.

Klubbmedlemmarna rekryteras bland elever i årskurserna 8 och 9. Vid rekryteringen av klubbmedlemmar kan man också dra nytta av övriga aktörer som verkar bland ungdomarna i kommunen, såsom påverkargrupper och elever i andra skolor.

Varje klubb fattar ett gemensamt beslut om sin verksamhetsplan, som t.ex. kan omfatta följande ämnesområden:

Ungdomars påverkningsmöjligheter

- ▶ Klubbmedlemmarna undersöker påverkningsmöjligheterna i den egna kommunen ur ungdomars synvinkel
- ▶ Som underlag används kommunens webbsidor, personintervjuer och

dagstidningar samt publikationen Nuoret ja vaikuttaminen

- ▶ Ungdomarna tränar mötesteknik
- ▶ Klubbmedlemmarna granskar ungdomars övriga påverkningskanaler

Riksdagsledamotens arbete

- ▶ Som underlag vid granskningen av riksdagsledamotens arbete används det material som sammanställts av riksdagen, bl.a.
 - Edusnet
 - spelet Lagstiftarna
 - tidningar
 - intervjuer med politiker, t.ex. per e-post

Politikerpanel

- ▶ En politiker från trakten inbjuds till en paneldebatt för ungdomar
- ▶ Detta genomförs i samarbete med hela högstadiet och övriga högstudier i kommunen

Deltagande i den aktuella debatten

- ▶ Klubbmedlemmarna deltar i diskussioner på webben
- ▶ Klubbmedlemmarna deltar i Ungdomsparlamentets webbkurs

Granskning av riksdagens budgetmakt

- ▶ Som underlag vid granskningen av riksdagens budgetmakt används webb-materialet för Ungdomsparlamentet 2008

Förberedelser för sessionsdagen

- ▶ Klubbmedlemmarna diskuterar sig fram till

ett tema för spørsmålet

- ▶ Bakgrundsinformation för spørsmålet insamlas
- ▶ Spørsmålet utarbetas
- ▶ Biljetter bokas för resorna

Val av en eller flera representanter till Ungdomsparlamentets plenum

- ▶ Klubbmedlemmarna diskuterar tillvägagångssättet vid valet
- ▶ Valet sker på basis av lottning, omröstning, deltagaraktivitet eller på något annat sätt

Val av en journalistelev och förberedelser för sessionsdagen

- ▶ Som underlag för förberedelserna används Ungdomsparlamentets webbkurs
- ▶ Lokaltidningen kontaktas
- ▶ Reportaget om sessionsdagen planeras på förhand
- ▶ De personer journalisteleven önskar intervjua i Helsingfors kontaktas

Efterbehandling av sessionsdagen

- ▶ Elevrepresentanten eller elevrepresentanterna och journalisteleven redogör för sina upplevelser för hela skolan
- ▶ Journalistelevens skriver ett reportage till lokaltidningen
- ▶ Artiklar och bilder publiceras på skolans webbsidor
- ▶ Ungdomarna diskuterar den debatt som fördes under sessionsdagen

BILDER: Lehtikuva / Pekka Sakki

SAMMANDRAG

Åren 2006-2007 firar Finlands riksdag sitt hundraårsjubileum. Medborgarnas jämlika möjligheter att påverka samhällsfrågor, den finländska demokratin samt finländarnas fördomsfrihet och tro på medborgarnas vilja och förmåga att agera demokratiskt berördes också inom temaområdena för Ungdomsparlamentet 2005-2006. Det jubileumsplenum som ordnades för Ungdomsparlamentet 17.3.2006 var ett av hundraårsjubileets huvudevenemang.

Ungdomsparlamentsverksamheten är avsedd för elever i årskurserna 8 och 9 i grundskolan. I de parlamentsklubbar som startats i skolorna får ungdomarna via aktuella teman som intresserar unga bekanta sig med

- ▶ den representativa demokratin,
- ▶ riksdagens verksamhet,
- ▶ ungdomars påverkningsmöjligheter och
- ▶ medborgaraktivitet.

Klubbverksamheten kulminerar i den muntliga frågestund som ordnas i riksdagens plenisal. Vid frågestunden får ungdomarna framföra en del av de frågor klubbmedlemmarna formulerat till statsrådsmedlemmarna. Riksdagens talman för ordet vid frågestunden.

Ungdomsparlamentsverksamheten fick sin början år 1997 då den franska nationalförsamlingens talman *Laurent Fabius* föreslog att parlamenten i alla EU-länder skulle sammankalla ett barnparlament. I Finland har detta projekt genomförts i samarbete mellan riksdagen, ungdomsväsendet och undervisningsväsendet.

Klubbcentralen – stöd för skolan rf och riksdagen har tillsammans med olika aktörer sammanställt temaområden och verksamhetssätt för ungdomsparlamentsprojektet.

Deltagarna i ungdomsparlamentsverksamheten består av elever i årskurserna 8 och 9 i grundskolan. I skolorna och kommunerna har man startat ungdomsparlamentsklubbar för unga som är intresserade av samhällsfrågor. Klubbverksamheten är frivillig såväl för ungdomarna som för klubbledarna, vilket betyder att de ungdomar som är med i klubbarna verkligen är motiverade att delta i verksamheten.

De ungdomar som deltar i ungdomsparlamentsverksamheten får en inblick i hur den finländska modellen för beslutsfattande fungerar. De bekantar sig också med beredningen av beslut. För att kunna utarbeta frågor till ministrarna behöver ungdomarna en mycket bred kunskapsbas som eleverna i de högsta grundskoleklasserna inte ännu har. Ungdomsparlamentet ger ungdomarna en möjlighet att få testa sin »medborgarkompetens». Inom ungdomsparlamentsverksamheten kommer ungdomarna i praktiken också i beröring med den representativa demokratin, eftersom alla klubbmedlemmar inte får en möjlighet att delta i Ungdomsparlamentets plenum.

För ungdomar – och för alla med intresse för saken – skapades webbplatsen Mentorn ur det förflutna (www.kerhokeskus.fi/mentorimenneisyystesta). Med hjälp av kunskapsstoffet och arbetsuppgifterna på webbplatsen kan man granska lantdagsreformen som genomfördes för

hundra år sedan, den nya lantdagsordningen, vallagen och det första valet 15.–16.3.1907 där alla medborgare hade allmän och lika rösträtt, samt enkammdagens verksamhet under den första valperioden (1907–1908).

För denna klubbperiod utarbetades en webbkurs för ungdomsparlamentsklubbarna (*kerhokeskus.moodle.fi*). Målet med webbkursen var att stärka kontakterna mellan klubbarna, att med hjälp av konkreta exempel belysa den aktuella samhällsdebatten och dess bakgrund samt att ge ungdomarna information om deras påverkningsmöjligheter.

Ungdomsparlamentets webbsidor var den viktigaste informationskanalen för projektet (*www.kerhokeskus.fi/ungdomsparlamentet*). Det skriftliga material som sammanställdes för klubbarna bestod av olika riksdagsbroschyrer. Dessutom fick varje klubb ett exemplar av rapporten över Ungdomsparlamentet 2004 samt av boken Nuoret ja vaikuttaminen.

I maj sändes en tryckt version av protokollet från Ungdomsparlamentets jubileumsplenum 2006 till klubbarna.

I parlamentsklubbarna utarbetade eleverna sammanlagt 182 frågor till statsrådsmed-

■ FÖRDELNINGEN AV UNGDOMSPARLAMENTSPLATSERNA MELLAN VALKRETSARNA

VALKRETS	RIKSDAGSLEDAMÖTER	UP-REPRESENTANTER	JOURNALISTELEVER	KLUBBLEDARE
Helsingfors valkrets	21	21	6	8
Nylands valkrets	33	39	22	22
Egentliga Finlands valkrets	17	9	3	3
Satakunda valkrets	9	15	11	11
Tavastlands valkrets	14	18	10	10
Birkalands valkrets	18	18	9	9
Kymmene valkrets	12	11	4	4
Södra Savolax valkrets	6	5	1	3
Norra Savolax valkrets	10	9	3	3
Norra Karelens valkrets	7	4	1	2
Vasa valkrets	17	18	8	8
Mellersta Finlands valkrets	10	10	5	5
Uleåborgs valkrets	18	16	5	6
Lapplands valkrets	7	6	2	2
Sammanlagt	199	199	90	96

lemmarna. Flera av spörsmålen gällde emellertid samma ämnen och eftersom man under en frågestund endast hinner behandla cirka tjugo spörsmål blev man redan i detta skede tvungen att begränsa spörsmålen antal. Då dagordningen uppgjordes följdes följande principer:

- ▶ regional jämlikhet
- ▶ jämlikhet mellan könen
- ▶ den språkliga dimensionen
- ▶ likställdhet mellan ministerierna.

Ungdomarna var nöjda med sessionsdagen – såväl med maten som med riksdagsledamöterna och festmottagningen. Bland responsen

framfördes också tankar om att ungdomarna på detta sätt erbjuds en god kanal för att få sin röst hörd. Dagen hade gett eleverna en ny och spännande upplevelse och ungdomarna var i huvudsak också nöjda med ministrarnas svar på spörsmålen. I responsen framhöll eleverna också att ungdomar faktiskt är intresserade av samhällsfrågor och att projekt som Ungdoms-parlamentet säkert ökar ungdomarnas intresse för politiken. Bland medlemmarna i ungdoms-parlamentsklubbarna kan man i vissa avseenden också skönja bilden av en ung idealist – man måste gå till aktion och försöka påverka olika frågor.

■ ÄMNESOMRÅDEN FÖR DE INKOMNA SPÖRSMÅLEN OCH DE SPÖRSMÅL SOM BEHANDLADES VID PLENUMET

	INKOMNA	BEHANDLADE
Ekonomi och försörjning	38	4
Skydd av barn och unga	26	5
Utbildning	21	1
Säkerhet	20	3
Allmänpolitiska ämnen	17	5
Jämlikhet	17	2
Miljö	15	2
Övriga ämnen	10	2
Fritid	9	1
Den aktuella debatten	9	1
Sammanlagt	182	26

SUMMARY

The Parliament of Finland is celebrating its centennial in 2006 and 2007. In this context, the Youth Parliament of 2005–2006 discussed equal opportunities for citizens to exert their influence in society-related issues, Finnish democracy, lack of prejudice and belief in citizens' will and ability to act democratically. The Centennial Session of the Youth Parliament on 17 March 2006 was one of the main events of the celebration of the 100th Anniversary of the Parliament Reform in Finland.

The Youth Parliament project is intended for pupils on class levels 8 - 9 of the comprehensive school. The members of the Parliamentary Clubs started in schools acquaint themselves with, among other things, the following issues:

- ▶ Representative democracy
- ▶ Parliament's work
- ▶ Possibilities for young people to exert influence and
- ▶ be proactive as citizens
- ▶ by discussing topical themes of interest for them.

The work of Parliamentary Clubs culminates in an oral Question Hour arranged in the Session Hall of Parliament House. During the Question Hour, the representatives of Parliamentary Clubs pose questions they have prepared in advance to Cabinet Ministers and the Speaker of Parliament is chairing the session.

The tradition of Youth Parliament sessions dates back to 1997 when the President of the

French National Assembly, Laurent Fabius, proposed organising of a Children's Parliament in the EU Member States. In Finland, the project has been carried out in cooperation between Parliament, youth workers and educational institutions. Themes and procedures have been developed by Kerhokeskus – koulutyön tuki ry together with Parliament and various players in the field.

The pupils participating in Youth Parliament meetings represent classes 8 and 9 of the comprehensive school. Schools and municipalities have started Youth Parliament Clubs that are open to young people who are interested in society-related issues. The members of Youth Parliament Clubs are well-motivated, because clubs operate on a voluntary basis. This concerns both pupils and club leaders.

Young people who engage in the Youth Parliament project get an opportunity to acquaint themselves with the Finnish model of decision-making. They also learn how decisions are being prepared. Preparing questions to be addressed to Cabinet Ministers requires quite a broad knowledge base that the pupils of the final classes of the comprehensive school do not have, yet. The Youth Parliament project offers, accordingly, young people an experience of active citizenship. Moreover, Youth Parliament Clubs also provide a method of testing the functioning of representative democracy, because all club members do not get an opportunity to participate in the actual Youth Parliament Session.

To this effect, a specific web site (www.kerhokeskus.fi/mentorimenneisydesta) intended for young people—and all other interested parties—was created in order to help them get acquainted with the parliamentary reform of 1906, the new Parliament Act, the Election Act, universal suffrage including the parliamentary elections of 15 and 16 January 1907 and the work of the first unicameral Parliament over the first electoral period (1907–1908).

Moreover, an on-line course (www.kerhokeskus.moodle.fi) lasting over the club period was created to promote the club work. The aim of the on-line course was to strengthen contacts between existing Parliamentary Clubs,

shed light on the topical society-related debate including its background by means of practical examples and to provide young people with information on their possibilities of influence.

The most important information channel used by the Youth Parliament project is its own web site (www.kerhokeskus.fi/nuorten-parlamentti). The printed material on which the club work was based is compiled of the brochures published by Parliament. In addition, each Parliamentary Club received a copy of the report Nuorten parlamentti 2004 (Youth Parliament 2004) and a book titled “Nuoret ja vaikuttaminen” that deals with young people’s opportunities to exert influence.

■ NUMBER OF PARLIAMENTARY SEATS BY ELECTORAL DISTRICT

ELECTORAL DISTRICT	NUMBER OF SEATS IN PARLIAMENT	NUMBER OF SEATS IN YOUTH PARLIAMENT	PUPILS ACTING AS JOURNALISTS	CLUB LEADERS
Helsinki	21	21	6	8
Uusimaa	33	39	22	22
Varsinais-Suomi	17	9	3	3
Satakunta	9	15	11	11
Häme	14	18	10	10
Pirkanmaa	18	18	9	9
Kymi	12	11	4	4
South Savo	6	5	1	3
North Savo	10	9	3	3
North Karelia	7	4	1	2
Vaasa	17	18	8	8
Central Finland	10	10	5	5
Oulu	18	16	5	6
Lapland	7	6	2	2
Total	199	199	90	96

In May 2006, Parliamentary Clubs received a printed version of the minutes of the Centennial Session of the Youth Parliament 2006.

Parliamentary Clubs prepared a total of 182 questions to be posed to Cabinet Ministers. Several questions dealt with the same topics, and because it was possible to discuss only about 20 issues during the Question Hour, the number of questions to be posed was limited from the very beginning. The session agenda was drawn up according to the following principles

- ▶ regional equality
- ▶ gender equality
- ▶ language dimension
- ▶ equal status of various ministries

Nearly all of members of the Cabinet (in Fin-

land called the Council of State) were attending the meeting.

The participants of the Plenary Session were satisfied with the arrangements i.e. the food served, MPs and the anniversary reception organised after the Plenary Session. Some persons who gave feed back stated that occasions like this offer a natural channel for young people to get their voices heard. This was a new and exiting experience, and the participants were mainly satisfied with the answers given by various Cabinet Ministers. The answers stressed the fact that young people are interested in society-related issues and that projects of the same type as the Youth Parliament are aimed at increasing their interest in politics. At the same time, the Youth Parliament Clubs somehow reflect the picture of a young idealist whose motto is “one should interfere and exert one’s influence”.

■ THEMES FOR QUESTIONS POSED AND DISCUSSED IN THE PLENARY SESSION

	POSED	DISCUSSED
Economy and livelihood	38	4
Protection of children and young people	26	5
Education	21	1
Security	20	3
The political situation in general	17	5
Equal opportunities	17	2
Environment	15	2
Other themes	10	2
Leisure time	9	1
Debate on topical issues	9	1
Total	182	26

VUÄNNÕS

Lää'ddjannam ee'ttiikkå'dd prääzkai
 čue'ttee'jj tuåjees ee'jjin 2006-2007.
 Meerlai tää'ssverddsaz vuäittmõš vaikked
 õhttsazkåå'ddlai kõõččmõõččid. Lää'dd
 meervä'ldd da laa'ddi ouddkädde'mvuõtt
 da åskk meerlai tattu da o'dde tuåimmjed
 meervä'lddlånji liå leåmmaž kiõtt'tõõllåmnalla
 še Nuõri parlameent ee'jji 2005-2006
 themain. Nuõri parlameent 17.3.2006 riåššum
 prää'zneksååbbar leåi õhtt 100-ee'jjprää'znki
 vääžnmõš tõi peei'vi valddum ä'sš.

Nuõri parlamentt lij vuåddškoouli
 8.-9. klaassi škoolneekkid õõlgum
 ha'ņķķõs. Škooulin alttuum parlamenttsie'brin
 škoolneekķ tobddstå'tte

- ▶ jōnnaa'sši kiõtt'tõõllåmnallšem meervåldda
- ▶ ee'ttiikkåå'dd tuejjummu'sše
- ▶ nuõri vaikktemvuäittmõõžžid da
- ▶ altee'es meerla'žžan tuåimmu'sše
- ▶ nuõrid ääi'jpoddsaz themai päai'ķ,
 sij miõlåt si'jjid vääžnai aa'sši pirr

Sie'bri sååbbrõõššmõš ääjašm ee'ttiikkåå'dd
 prää'zneksååbbrest njåålmaž kõõjtõsciå'sse.
 Tõ'st nuõr maadå'rdde sie'brin
 valmštum kõõččmõõžžid jånnam pāåimõs
 vaaldšempravlee'nn'ja ministeerid, ko'st
 eettikkåå'dd saaggjåå'dteei jåå'dat
 maainstemvuåraid.

Nuõri parlamentt -ha'ņķķõõžž
 alggšõddmõõžž vuålla tok-sa ee'jj 1997
 äi'ģģpāja, kuå'ss Franskjånnam meersååbbar
 saaggjåå'dteei *Laurent Fabius* uu'di

alttõõžž Euroop Union vuå'ssbie'ljånnmi
 parlameentid nuõriparlameenti õ'hte
 káččmõõžž. Lää'ddjånnmest ha'ņķķõs
 lij čõõdtum ee'ttiikkåå'dd, nuõrituåi da
 mätt'tõõttåmtuåim kõskksaz õhttsaztuåjjan.
 Themai da mõõntõõllåmvue'jji ooudåsviikkjen
 liå leåmmaž sie'brkuvddlõs – škooultuåi
 tuårjõs ry da ee'ttiikkå'dd õõutveåkka jee'res
 tuåimmjeei'jivui'm.

Nuõri parlame'ntte vuässõ'tte vuåddškoouli
 8.- da 9.- klassneķķ nuõr. Škooul da kåå'dd
 liå alttåam Nuõri parlamentt- sie'brid, koid
 õhttsazkåå'ddlai aa'sšin peersteei nuõr vuei'tte
 vuässõõttåd. Sie'brid vuässõõttåm nuõr liå
 loņņnam, gu tuåimmõš lij pääakte'm nu'tt
 nuõrid go vuõi'ģģeejaid.

Nuõri parlamentt -ha'ņķķõ'sse
 vuässõõtti nuõr peå'sse vuei'nned lää'dd
 tu'mmstõktuåjmaal. Sij tobddstå'tte
 tõõžž, må'htt tu'mmstõõggid valmštõõlat.
 Kõõččmõõžž i vaalmštõõllmõš ministeerid
 ouddlå'stt aabås veiddsõs teåttvuåđ, kåå'tt
 i'llakku vuåddškooul piåžskue'ttemklaassåt
 piåžskuedđja veål vaalmåš. Nuõri parlamentt
 oudd nuõrid vuäittmõõžž »meerlažpå'stt
 emvuõttå'sštobddmõ'sše». Seåmmanalla
 Nuõri parlamentt lij mõõntõõllåmvue'jjest
 õhtt vue'ķķ kiõččlõddåd jōnnaa'sši
 kiõtt'tõõllåmnallšem demokraatt, gu puk
 sie'brneekķ jiå piåžž vuässõõttåd veerglaž
 orgaan sååbba.

Nuõri- da pukid äå'sšest peersteei'ji
 – åånnmõ'sše tuåimteš Mentor seiddõs
 mõõnnåmäåi'jest koon aunnsi da tuåjai

pääi 'k lij aaibšmõš kiičceed čue 'đ ee 'jj
tuákksa ee 'ttiikkää 'dd oodummuužž,
odđ riikkpeei 'vipa 'reád, vaal-lää 'jj da
vuõssmõõzzid takai da seämanallšem vaalid
15.–16.3.1907 di vuõssmõs õõutkäämmar
ee 'ttiikkää 'dd tuejjummuužž vuõssmõs
vaalpääi (1907–1908) äi 'ggen.

Nuõri parlamentt-sie 'brid ää 'veeš
sie 'brrpâi ääigas ne 'ttkuurs. Ne 'ttkuurs
täävtõssân leäi ravveed sie 'bri kõskksa
kontaktâannmõõžž, čuõvted čiolgtõõzzi pääi 'k

õhttsažkää 'ddest jeállum ääi 'jpoddsazsäär
nõõttmõõžž tuäggeesvui 'm di u 'vdded nuõrid
teád si 'jjid kuulli vaikktemvuäittmõõžžin.

Nuõri parlameent vääžnmõš teädtemkeäinn
leäi ha 'ŋkõõžž ne 'ttseidd. Sie 'bri ke 'rjlaž
aunnâz no 'rreš ee 'ttiikkää 'ddest vuõlttuum
čuäjjtõõžžin. Lââ 'ssen pukid sie 'brid u 'vddeš
õõutid nuõri parlamentt 2004 – čiolgtõõžž di
Nuõr da vaikktumuš -ķee 'rj.

Sie 'brid vuõltteeš vue 'ssmannust
Nuõri parlamentt 2006 - prää 'zneksååbbar

■ NUÕRI PARLAMEENT VAALVUU'DI PÄI 'KĶJUÄKK

VAALVU'VDD	MEEREE'TTIK	NP-VÕBORŠEEKĶ	SAAGGTUEJJEI- MÄTT'TÕÕDI	SIE'BRRVUÕI'ĞĖEEJA
He'lsen	21	21	6	8
Uudenmaan	33	39	22	22
Varsinais-Suomen	17	9	3	3
Satakunnan	9	15	11	11
Hämeen	14	18	10	10
Pirkanmaan	18	18	9	9
Kymen	12	11	4	4
Etelä-Savon	6	5	1	3
Pohjois-Savon	10	9	3	3
Tä'vv-Ka'rjjel	7	4	1	2
Vaasan	17	18	8	8
Kõskk-Lää'ddjânnam	10	10	5	5
Oulun	18	16	5	6
Sää'mjânnam	7	6	2	2
Õhtse'žže	199	199	90	96

på´rddkee´rj teaddum kee´rj.
Parlamenttsie´br tuejje riikksuávtõõzz
ministeerid õhtse´žze 182 kõõčcmõžžád.
Määngain kõõčcmõõžž kiõtt´tõ´lle seämma
ä´ššpiirid, da gu kõõjtõsčičiäss äi´ğğen õõstet
kiõtt´tõõllád pái nu´tt kuáhttlo kõõčcmõžžád,
lij kõõžžmõõžž meä´rju´n tän pooddást
jouddum ráä´jtet. Pei´vvpá´reád raajjmest
jáä´kket puõ´ttinallšem vuáđjuurdid.

- ▶ vooudlaž tää´ssärv
- ▶ soogbbeä´li tää´ssärv
- ▶ kiõll´laž vuálvuõtt
- ▶ ministeriai kõskksaž õõutverddsažvuõtt

Riikkčuávtõõzz ministeerin le´jje páäi´k á´lñn,
nu´tt máängas gu tuájjkirrsi diõtt õs´tte lee´d.

Nuõr le´jje leekkstes si´jjid láädnai
sääbbarištámpeei´v prograammráamid -
veärru, meeree´ttki vuässõõttmu´šše, práä´z
nekvuásttavälddmõ´šše. Måtam maacctõõzzâst
smiõ´tte tñn, mä´htt nákam jñnnaa´ššisääbbar
raajjmuš oudđ nuõrid vue´kksõs teáđtemmaal
vuážžad jiõnes maai´lme kuullámnalla.
Tobddmõš leäi odd da miõ´lle pásšneeja,
da nuõr le´jje ministeeri vasttõõzzid
jáánaš miõlstes. Vastõõzzin mušt´teš, što
õhttsažkáá´dlaž ää´šš da nákam ha´ñkõõzz
aainâs láä´zzte nuõri peerstummuzž politiikk
árra. Nuõri parlamentt – sie´brneekkin
kuásttai mõõn-ne nalla nuõri niõggeei-i
fi´ttjõs- aa´ššid álgg kássjõõttád da vaikkted.

■ PUÄTTAM DA PRÄÄ´ZNEKSÁÁBBREST KIÕTT´TÕLLUM KÕÕČCMÕÕŽŽI Ä´ŠŠPIIR

	PUÄTTAM	KIÕTT´TÕLLUM
Tääll da pi´rggeemvuõtt	38	4
Päärnai da nuõri suõ´jjumuš	26	5
Škoou´l´jumuš	21	1
Staanvuõtt	20	3
Takaipolitiikklaž	17	5
Tää´ssärvv	17	2
Pirrõs	15	2
Jee´rab	10	2
Áäreemäi´ğğ	9	1
Ääi´jpoddsazažmaainstumuš	9	1
Õhtse´žze	182	26

ČOAHKKÁIGEASSU

Suoma Riikkabeaivvit ávvudit čuohtejahkásaš mátkkiset jagiin 2006–2007. Nuoraid parlameantta jagiid 2005–2006 temáin leamašan ovdan maiddáí álbmotlahtuid ovttáárvosaš vejolašvuohta váikkuhit servodaga gažaldagaide, suomelaš demokratiija ja maiddáí suomelaččaid ovdagáttuhisvuohta ja jáhkku riikkavuložiid dáhttui ja nákcii doaibmat demokrátalaččat. Nuoraid parlameantta 17.3.2006 doallan ávvudančoahkkin lei okta 100-jagi ávvudemiid váldodáhpáhusin.

Nuoraid parlameanta lea vuodđoskuvlla 8.-9. luohká oahppiide dárkkuhuvvon fidnu. Skuvllaide vuodđuduvvon parlameantarieggáin oahppit oahpásmuvvet

- álbmotlaš demokratiijai
- riikkabeivviid doaibmamii
- nuoraid váikkuhanvejolašvuođaide ja
- aktiivvalaš álbmotlahttun doaibmamii
- nuoraid geasuheadji, áigeguovdilis temáid bokte

Rieggáid doaibma loahpahuvvo fiinát riikkabeivviid čoahkkinsáles lágíduvvon njálmmálaš gažadandiibmui. Das nuorat jerret gažaldagaid, maid leat válmmaštallan ovddalgihtii rieggáin, stáhtaráđi lahtuin riikkabeivviid ságajodiheadji jodihehttiin sága.

Nuoraid parlameanta –fidnu ruohttasat ollet jahká 1997, goas Ránskká álbmotkongreassa ságajodiheadji *Laurent Fabius* evttohii Eurohpa uniovna lahttoriikkaid parlameanttaidda nuoraidparlameanttaid čoahkkái bovdema.

Suomas fidnu lea ollašuhhton riikkabeivviid, nuoraidbarggu ja oahpahusdoaimma gaskasaš ovttasbargun. Temáid ja doaibmavugiid ovddideaddjin leat doaibman Kerhokeskus – koulutyön tuki ry ja riikkabeaivvit ovttas sierra doaibmiiguin.

Nuoraid parlamentii oassálastet vuodđoskuvllaid 8.- ja 9.-luohká nuorat. Skuvllain ja gielddain leat vuodđuduvvon Nuoraid parlameanta –rieggát, madda servodaga áššiin beroštuvvan nuorat sáhttet oassálastit. Rieggáide oassálasti nuorat leat movttiiduvvan, go doaibma lea eaktodáhtolaš nu nuoraide go jodiheadjiide.

Nuoraid parlameanta – fidnui oassálasti nuorat besset oaidnit suomelaš mearrádusbarganvuogi. Sii oahpásmuvvet dasa, mo mearrádusat válmmaštallojit. Gažaldagaid válmmaštallan ministeriidda gáibida oalle viiddes dieduid, mat eai leat vuodđoskuvlla bajit luohkain vel hálldus. Nuoraid parlameanta fállá nuoraide vejolašvuod a »álbmotdohkálašvuodavásáhussii». Seammaláhkai Nuoraid parlameanta lea geavadis okta vuohki hárjehallat álbmotlaš demokratiija, go buot riekkeslaččat eai beasa oassálastit čoahkkimii.

Nuoraid – ja áššis beroštuvvan eará olbmuid – atnui doaimmahuvvui Mentor vássánáiggi birra siiddut (www.kerhokeskus.fi/mentorimenneisyysta), man materiáldaid ja bargguid bokte lea vejolaš guorahallat čuohte jagi duohkásaš riikkabeaiveodastusa, odđa riikkabeaiveortnega, válgalága ja vuosttas

almmolaš ja oktilaš válggaid 15.–16.3.1907 ja maiddá i vuosttas ovttakámmáraš riikkabeivviid doaimma vuosttas válgabaji (1907–1908) áigge.

Nuoraid parlameanta -rieggáide rahppui riekkesbaji áigái nettikursa (*kerhokeskus.moodle.fi*). Nettikurssa ulbmilin lei nannet rieggáid gaskasaš oktavuodaid, čuvget ovdamearkka vehkiin áigeguovdilis ságastallama oktan dan duogážiin, mii gevvo servodagas, ja maiddá addit nuoraide dieduid váikkuhanvejolašvuodain, mat sis leat.

Nuoraid parlameantta dehaleamos diedihankanálan ledje fidnu nettisiiddut (www.kerhokeskus.fi/nuortenparlamentti). Rieggáid čálalaš materiála čohkkejuvvui riikkabeivviid doaimmahan prošyrain. Lassin juohke riekkis oáččui ovtta Nuorten parlamentti 2004 -raportta ja ovtta Nuoret ja vaikuttaminen -girjji.

Rieggáide doaimmahuvvui miessemánus Nuorten parlamentti 2006 -ávvudančoahkkima beavdegirjji prentejuvvon stuhkka.

■ NUORAIÐ PARLAMEANTTA BÁIKEJUOHKU VÁLGABIIRRIID MIELDE

VÁLGABIIRE	RIIKKABEAIÁIRRAS	NP-OVDDASTEADDJIT	DOAIMMAHEADDJI-OAHPPIT	RIEKKESJODI-HEADDJIT
Helssega	21	21	6	8
Uudenmaa	33	39	22	22
Varsinais-Suomi	17	9	3	3
Satakunta	9	15	11	11
Häme	14	18	10	10
Pirkanmaa	18	18	9	9
Kymi	12	11	4	4
Mätta-Savo	6	5	1	3
Davvi-Savo	10	9	3	3
Davvi-Gárjila	7	4	1	2
Vaasa	17	18	8	8
Gaska-Suoma	10	10	5	5
Oulu	18	16	5	6
Lappi	7	6	2	2
Oktiibuot	199	199	90	96

Parlameantarieggát jerre stáhtaráði lahtuin oktiibuot 182 gažaldaga. Mánggat dain giehtadalle seamma fáttáid, ja go gažadandiimmu áigge geargá giehtadallat dušše sullii guoktelogi gažaldaga, de ledje gažaldagaid meari jo dán muttos ráddjen. Beaiveortnega ráhkadeamis čuvvojuvvojedje čuovvovaš prinsihpat

- ▶ guovlluid guoskevaš dásseárvu
- ▶ sohkaбелиid dásseárvu
- ▶ giela guoskevaš bealli
- ▶ ministeriijaid gaskasaš ovttaveardásašvuohta

Stáhtaráði lahtut ledje measta buot báikki alde.

Nuorat ledje duhtavaččat čeahkinbeaivve fálaldahkii – borramuššii, riikkabeaiveáirasiidda, ávvudanvuostáváldimii. Muhtin máhcahagas guorahallui dat, mo dákkár dilit addet nuoraide lunddolaš kanálaid oazžut jienaset gullot. Vásáhus lei ođđa ja gelddolaš, ja nuorat ledje ministaraid vástádusaide eanaš duhtavaččat. Vástádusain muittuhuvvui, ahte nuorat leat beroštuvvan servodaga áššiin ja dákkár fidnut sihkkarit lasihit nuoraid beroštumi politihká hárrái. Nuoraid parlameanta –rieggá nuoras vuhtto muhtinláhkai nuora idealistalašge govva – áššiide galgá darvánit ja váikkuhit.

■ BOAHTÁN JA DIEVASČOAHKKIMIS GIEDAHALLON GAŽALDAGAIÐ FÁTTÁT

	BOAHTÁN	GIEDAHALLON
Ekonomiija ja áigáiþoahtu	38	4
Mánáid ja nuoraid suodjaleapmi	26	5
Skuvlejupmi	21	1
Dorvvolašvuohta	20	3
Dábálaš politihka	17	5
Dásseárvu	17	2
Biras	15	2
Earát	10	2
Friijaáigi	9	1
Áigeguovdilis ságastallan	9	1
Oktiibuot	182	26

BILAGA 1 • CENSUR

FÖRFATTARE: ANNA HERTTUAINEN • MAININGIN KOULU, ESBO

Finlands grundlag garanterar oss yttrandefrihet, vilket innebär att var och en har rätt att offentliggöra och ta emot information, åsikter och andra meddelanden utan att någon på förhand hindrar detta. Men så här har det ingalunda alltid varit. Från 1820-talet till 1980-talet rådde det censur i Finland, vilket betydde att man strävade efter att granska alla tryckalster som publicerades och hindra att det skrevs om förbjudna ämnen. Censuren grundade sig på synen att en alltför omfattande yttrandefrihet var till skada såväl för staten som för folket och att det således var nödvändigt att begränsa yttrandefriheten.

Allt fick sin början i censurförordningen från år 1829, som förbjöd skrivelser som var osedliga, stred mot evangeliets lära eller kränkte kejsaren, landets regering eller grundlagarna. Vid denna tid inrättades Censuröverstyrelsen i Finland. Förhandscensur infördes och publicering av dagstidningar krävde tillstånd av senaten.

Till följd av att censuren skärptes på 1850-talet började finländarna år 1863 ivrigt kräva en ny tryckfrihetslag. Kravet hör sammades och tryckfrihetslagen trädde i kraft år 1865. Genom tryckfrihetslagen upphävdes förhandscensuren helt och hållet i Finland. Tryckfriheten blev emellertid bara temporär, för redan år 1867 återinförde kejsaren förhandscensur. Huvudstadsregionens dagstidningar kämpade förgäves mot förhandscensuren, men i övriga delar av landet kunde pressen agera förhållandevis fritt och tidningarna utkom utan större problem.

Vid sekelskiftet mellan 1800-talet och 1900-talet skärpte Finlands generalguvernör Nikolai Bobrikov ytterligare censuren. Han drog bl.a. in 25 tidningar och förvisade många tidningsmän ur landet.

Under förtrycksperioden 1899-1905 blev tryckförbuden och varningarna allt allmänare och tidningsmännen fick lägga ner stor möda på att få sina tidningar publicerade. Censorerna var oberäknliga och deras ståndpunkter varierade mycket. Genom att göra sig kvitt de mest obstinanta tidningarna försökte man också skrämman andra tidningsmän.

Förhandscensuren upphävdes andra gången under generalstrejken 1905, då de mest betydelsefulla tidningarna förenade sig med folket och gjorde uppror mot censuren och beslutade sig för att inte längre låta censorerna läsa tidningarna. Tidningarna granskades dock i efterhand även efter att förhandscensuren hade avskaffats. Det var emellertid inte längre censorerna som föreskrev straff för överträdelser av censurförordningen utan domare som hade studerat strafflagen. Censorerna blev av med sitt arbete och många av dem fick dessutom ta emot den uppdämda vrede som förtrycket och censursystemet hade förorsakat.

Efterhandscensuren skärptes sedan så småningom. Medan överstyrelsen för tryckfrågor år 1906 väckte 18 åtal mot olika vecko- och dagstidningar väcktes år 1909 redan 41 åtal. På tidningarna lärde man sig emellertid bl.a. att undgå fängelsestraff genom att förfälska journalistens

namn och sända en ställföreträdare för att avtjäna fängelsestraffet i journalistens ställe. Ställföreträdaren fick en förhållandevis god lön för tiden i fängelset.

Då Finland blev självständigt år 1917 upphävdes censurbestämmelserna och den länge efterlängtrade tryckfrihetslagen trädde i kraft år 1919. Ännu efter denna tidpunkt indrogs dock bl.a. kommunisternas och arbetarnas tidningar temporärt flera gånger.

Efter Rysslands krigscensur år 1914 infördes krigscensur igen efter att andra världskriget brutit ut år 1939. Censuren förbjöd röjandet av information om krigshemligheter, dvs. om taktik, pågående operationer, truppförbandens styrka, placeringar och förflyttningar samt om egna nederlag. Dessutom förbjöds detaljerad skildring av bombskador och förmedling av väderleksuppgifter.

Under vinterkriget försökte man förhindra nationell splittring genom att mörklägga och försköna fakta. Folket var inte berett på krigsslutet och eftersom medborgarna inte hade fått realistisk information om läget var de flesta bestörta över vinterkrigets slutresultat.

Censuren vidmakthölls också mellan vinterkriget och fortsättningskriget, vilket bl.a. hindrade kritik mot regeringens åtgärder.

Innan fortsättningskriget bröt ut inrättades Statens informationsverk. Den krigstida förhandscensuren återinfördes också. Då medierna rapporterade om händelserna vid fronten fick de endast använda stoff som godkänts av Statens

informationsverk. Både den finska pressen och svenskarna riktade kritik mot Statens informationsverk, medan kommendörerna vid fronten ville skärpa censuren.

Efter krigen började självcensurens tid, vilket innebar att tidningsmännen själva började övervaka vad som skrevs i tidningarna. I praktiken innebar detta att uppgifter och åsikter som var misslagliga för Sovjetunionen ströks eller mildrades. I Finland ansåg man att pressens självkontroll var det pris som man frivilligt betalade för neutraliteten. Självcensuren stöddes av en paragraf från år 1948, enligt vilken en journalist kunde dömas till fängelsestraff för osedlighet, samt av VSB-avtalet som ingicks mellan Finland och Sovjetunionen.

Självcensurens tid upphörde först i och med Sovjetunionens sönderfall, även om atmosfären sedan 1980-talet stegvis hade blivit mer frigjord. *Mauno Koivisto* som blev vald till president år 1982 ansåg likväl att självcensuren var viktig. Koivisto iakttog emellertid en hovsammare linje mot pressen än vad *Kekkonen* hade gjort.

Bristerna i förmedlingen av information om kärnkraftsolyckan i Tjernobyl 1986 orsakade emellertid hård kritik även i den finländska pressen. De sista återstoderna av censuren eliminerades i och med Berlinmurens fall, Tysklands återförening, självständighetsprocessen i de baltiska länderna och VSB-avtalets upplösning.

(Informationen insamlad på dagstidningsmuseet 13.2.2006)

BILAGA 2 · ATTITYDPÅSTÅENDEN

■ ATTITYDPÅSTÅENDEN

17. Vilken är din åsikt om följande påståenden?

- 1 JAG ÄR AV PRECIS SAMMA ÅSIKT
- 2 JAG ÄR AV SAMMA ÅSIKT
- 3 JAG ÄR VARKEN AV SAMMA ELLER AV ANNAN ÅSIKT
- 4 JAG ÄR AV ANNAN ÅSIKT
- 5 JAG ÄR AV HELT ANNAN ÅSIKT

Politik är detsamma som att rösta	1	2	3	4	5
Inom politiken behandlas inte frågor som är viktiga för mig	1	2	3	4	5
Politik behövs för skötseln av sociala frågor	1	2	3	4	5
Politik är ett rävspel för gamla gubbar	1	2	3	4	5
Politik är detsamma som partiverksamhet	1	2	3	4	5
Politik behövs för lösandet av konflikterna i samhället	1	2	3	4	5
Politik är detsamma som tomma löften	1	2	3	4	5
Med hjälp av politiken kan man skapa en bättre värld	1	2	3	4	5
Politik är detsamma som debatter i riksdagen	1	2	3	4	5
Politik behövs för lösandet av internationella problem	1	2	3	4	5
Politiken är korrumpierad	1	2	3	4	5

Påståendena grundar sig på EUYOPART-undersökningen. För ytterligare information se <http://www.sora.at/images/doku/D15FinishReport.pdf>

■ ATTITYDPÅSTÅENDEN

18. Vilken är din åsikt om följande påståenden?

1 JAG ÄR AV PRECIS SAMMA ÅSIKT

2 JAG ÄR AV SAMMA ÅSIKT

3 JAG ÄR VARKEN AV SAMMA ELLER AV ANNAN ÅSIKT

4 JAG ÄR AV ANNAN ÅSIKT

5 JAG ÄR AV HELT ANNAN ÅSIKT

Det är viktigt att var och en försöker bidra till att förbättra världen	1	2	3	4	5
Jag är motiverad att vara aktiv i samhället eftersom jag då träffar inflytelserika människor	1	2	3	4	5
Det är onödigt att försöka ändra på saker	1	2	3	4	5
Även om jag inte kan ändra på saker är det ändå viktigt att försöka	1	2	3	4	5
Jag har alltför bråttom för att hinna vara aktiv i samhället	1	2	3	4	5
Jag är motiverad att vara aktiv i samhället eftersom det kan främja min karriär	1	2	3	4	5
Jag är alltför utmattad för att orka vara aktiv i samhället	1	2	3	4	5
Om jag har tröttnat på något måste jag försöka ändra på det	1	2	3	4	5
Jag är motiverad att vara aktiv i samhället eftersom jag då lär sig många nyttiga saker	1	2	3	4	5
Jag har inte tillräckligt med tid för samhällelig aktivitet	1	2	3	4	5

Påståendena grundar sig på EUYOPART-undersökningen. För ytterligare information se <http://www.sora.at/images/doku/D15FinishReport>.

TOMI VAINIONPÄÄ	ANSSI LAAKSONEN	MIKKO KARPALE
Porin suom. yhteislyseon koulu	Länsi-Porin koulu	

[illegible]

MARIANNA HELMINEN	EMMA LEHTINEN	SALLI-MARIA SAARINEN	SIRJA RELANDER	ANNI KOTINIEMI	ANNIKA NIEMI	JOHANNA MÄKINEN	SANNA MÖLSÄ	RISTO SAARINEN
Kaarilan koulu		Hatanpään koulu		Opintien koulu		Orijattilan yläaste	Simonkylän koulu	

JANNIKA ITÄNEN	PINJA RUIJA	HENRI HERMUNEN	SUVI TIENSUU	LAURI KAIPAIINEN	PERTTU KARJALAINEN	JOONAS TUOMPO	LEO LINDROOS	OKKO KÄÄRIÄINEN
Anna Tapion koulu		Salpausselän peruskoulu		Kilonpuiston koulu		Vehkalahden koulu		

ARTTU PÖNNI	TAPIO HANSSON	ILKKA AHOLA	RITA MAUNULA	NOORA MATIKKA	TUOMAS HAAPASALO	ANNA HELLEN	EERO KEMPPAINEN
Pohjolanrinteen koulu		Kuusiston koulu		Kartanon koulu		Karjaan yhteiskoulu	

ELINA PELTONIEMI	TIINA PIPPURI	TOMMI AUVINEN	KATRI KOIVURANTA	RAMI MÄENPÄÄ	ADAM STRENGELL	IDA LEINONEN
Kalevankankaan koulu			Kiukaisten yhteiskoulu		Myllyharjun koulu	

MARIEN NISSINEN	SALLA KARJALAINEN	LOTTA MOBERG	MIKKO OKSA	ERIK INGBERG	MARKUS VIITANEN
Mainingin koulu		Linikkalan peruskoulu		Myllymäen koulu	Raumanmeren peruskoulu

AINO LINTUNEN	JANI NISKANEN	AMIIRA KULTALAHTI	INEZ KAUKO- RANTA	MATIAS TAXELL
Viitasaaren yläaste		Arabian peruskoulu		

EVELIINA ESKELINEN	KIRSI MYÖHÄNEN	MONIKA RÄSÄNEN	ANNE DAHL
Neulamäen koulu			Pielisjärven koulu

HILLA KARPPINEN	JENNI RASIN- KANGAS	MARJO JÄRVITALO
Kemppeleen kunta/nuoris		

ELISA HEATON	EMMY HAAPALA	HENNA PITKANEN	TIINA TIIAINEN
Arppen koulu			

JYRI RAUNIO	SAMI SALMI	KAROLIINA SAVOLAINEN	LINDA TUKAINEN	FAMA DOUMBOLVA	JIRIS JOKINEN
Pustolan peruskoulu		Järnefeltin koulu		Länsmäen koulu	

ANITA GRÖNROOS	KATARINA KUHANEN	RUTA SÄRKI	JUHO PULKA	SAMI KAUHANEN	VEERA TEGELBERG	FREDRIK RAPPU	MIEKE JÄRVINEN
Puustolan peruskoulu			Juhani Ahon koulu			Kallihagens skola	

JENNA KAUKARVI	MIA NAAKKA	PIA KUOKSA	ANTTI ERHOLM	VEERA LEHTINEN	NIKO AHONEN	KATI RÄSÄNEN	AXEL LINDBERG	ELLA BERGLUND	PETER VANE- TEMPEST
Helkungen normaalijäse			Leppävaaran koulu			Marinkylän koulu			S:t Olofskolan

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EMMI KUIVALA	JUSSI HIETALA	ANNA NIEMI	HENRIK MYLLYEN	JASMIN RUOTSALO
Elinmies koulu		Kulosaaren yhteiskoulu		

ISBN-13 978-952-9759-76-7

